СУВНИ ИСРОФ ҚИЛМАНГ, ТЕЖАБ САРФЛАНГ!

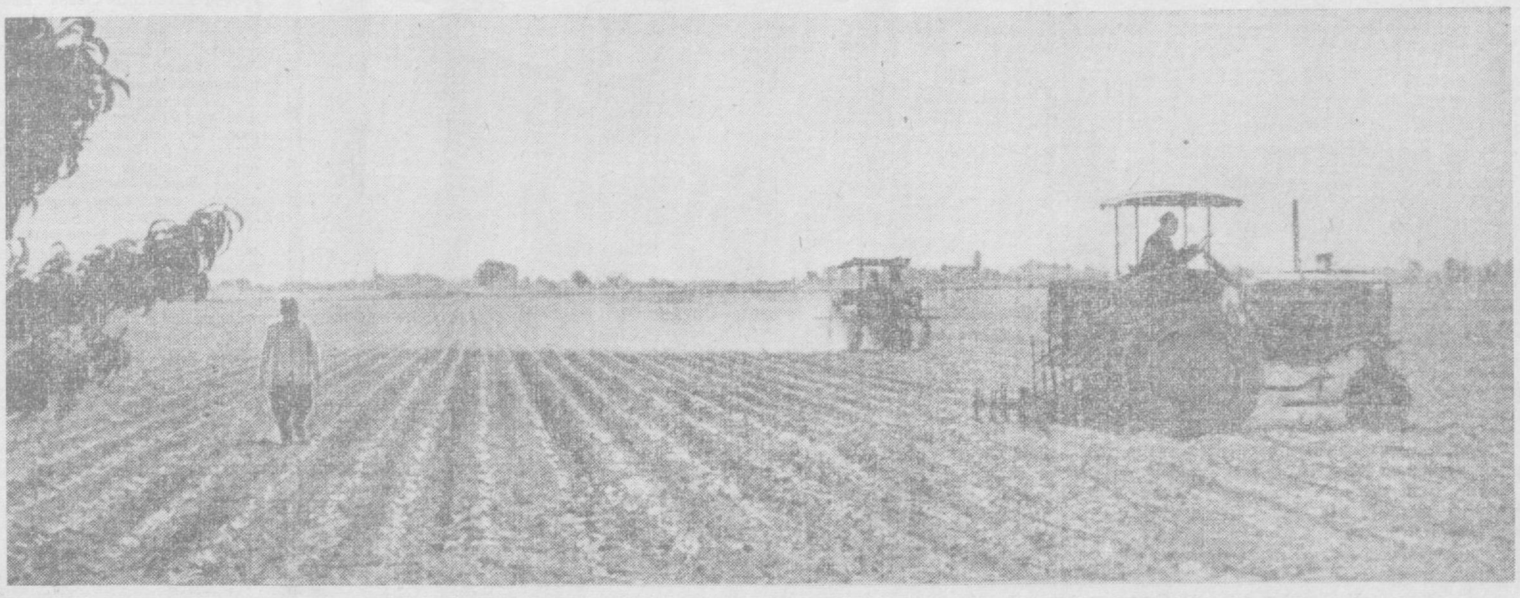

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 93 (3065). | Шанба, 15 МАЙ 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ ТУЛАГАН ТУЙЧИЕВ бошчилик қилаётган звенода бу йил 25 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 28 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун қизғин кураш олиб борилпяти. Деҳқонлар звенонинг моҳир механизатори Азизхўжа Рихсиевдан беҳад хурсанд. Чунки Азизхўжа деҳқоннинг оғир ишини енгил қиляпти. Уз универсалидан тўла ва унумли фойдаланиб, ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бераяпти. Касбини севган механизатор узунасига ва кўндалангига культивация қилаётган ғўзалар қулф уриб ўсмоқда. Калинин районидаги «Коммунизм» колхозининг барча звенолари Азизхўжанинг ибратли ишларидан ўрнак олишмоқда.

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Абдувоид Мирзабоев бошлиқ звеноси пахта далаларида бўлган кишининг баҳри-дили очилади. Бу звенода ҳозир учинчи парвариш давом этмоқда. Ҳар туп ғўза кўз қорачиғидай сақланиб, қулай агротехника муддатларида озиқлантириляпти, қондириб суғориляпти. Узунасига ва кўндалангига культивация ўтказишда Абдувоид касбдоши Турсунбой билан биргаликда ғайрат кўрсатишаяпти. Суратларда: 1. (чапда) моҳир механизатор ўртоқ А. Рихсиев. 2. (Унгда) А. Мирзабоев ва Т. Улмасов ўртоқлар ғўза қатор ораларига учинчи марта ишлов беришмоқда.

Т. ТУЙЧИЕВ ва А. АБАЛЯН фотолари.

Ҳар гектар ерда нормал кўчат бўлсин ❋ *Ғўзани ёшлигида озиқлантиришга алоҳида эътибор берайлик* ❋ Пахтазорларда бегона ўт ўсмасин.

Далада ишлаётганларга маданий-маиший хизматни яхшилайлик ❋ **Барча колхоз, совхозларда болалар боғчаси ва яслиси мунтазам ишласин.**

Дала гвардиячилари, культивация, ўғитлаш ва яганани сифатли ўтказинг ❋ *Ҳашаротни ҳамма жойда қириб ташлайлик* ❋ Ғўза меёрида суғорилсин.

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИНИНГ САККИЗИНЧИ СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети Ўзбекистон Рассомлари саккизинчи съездининг делегатларини қизғин табриклайди.

Сизларнинг съездингиз ажойиб замонда — коммунизм қурилиши кенг авж олдирилиб, жамият маънавий кучларининг улкан бойлиги айниқса тўла рўёбга чиқарилаётган ва бадиий ижодкорлик тобора катта роль ўйнаётган даврда ўтмоқда. Совет кишиларини коммунистик идеаллар руҳида тарбиялаш, — ҳозирги вақтда идеология ишининг бош вазифаларидан биридир.

Тасвирий санъат халқни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, омма бадиий маданиятини оширишнинг муҳим воситаларидан бири ҳисобланади. Ҳозирги вақтда совет санъатининг эстетик арсеналини янгилаш ва бойитиш жараёни актив тус олди, совет санъатининг халқ билан алоқалари тобора мустаҳкамланиб бормоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети умуман олганда республика санъати тўғри йўлдан бораётганлигини мамнуният билан қайд қилади. Бизнинг рассомларимиз замонавий темаларга тағин ҳам астойдилроқ мурожаат қиладиган, давримизнинг янги, чинакам коммунистик ҳодисаларини ёрқинроқ ва ранг-ба-ранг кўрсатиб берадиган бўлиб қолишди, Ўзбекистон тасвирий санъатининг арбоблари ижтимоий тараққиётнинг етакчи тенденцияларини бадиий ижодкорликда чуқурроқ ифодалайдиган, коммунизм қурилаётган давр кишисининг буюк бойлигини очиб берадиган бўлиб қолишди.

Ҳисобот даврида Ўзбекистон Рассомлар союзи рассомларнинг ижодий маҳоратларини ошириш, уларнинг сафларига талантли ёшлар орасидан тасвирий санъатнинг янги-янги усталарини жалб этиш соҳасида катта иш қилди.

Коммунистик партия кўп миллатли совет тасвирий санъатининг барча арбобларини янги бадиий муваффақиятларга, ғоявийлик ва маҳорат учун курашда янги баланд чўққиларга, санъатнинг халқ турмуши билан жуда яқин алоқаларини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлашга чорламоқда.

Совет Ўзбекистонининг тасвирий санъатини янада ривожлантириш манфаатлари рассомлардан ҳаётга тағин ҳам кўпроқ жонбозлик билан аралашишни, янги реалистик йўллар ва формаларни, бадиий ифоданинг янги воситаларини астойдил излашни талаб қилмоқда.

Халқ рассомларимиздан ўз замонамиз тўғрисида, жамиятимизнинг коммунизм сари олға қилаётган ҳаракатини ёрқин, ишонарли ва таъсирчан этиб тасвирлаб берадиган илҳомбахш асарлар яратишни кутмоқда.

Бадиий ижодкорлигимизнинг ҳали ҳам орқада қолиб келаётган оммавий турлари ва соҳаларини кескин равишда кўтариш энди зарурият бўлиб қолди. Ўзбекистон рассомларининг саноат, турмуш эстетикаси соҳасида, шаҳарлар, қишлоқлар ва уй-жойларни безашда ҳормай-толмай ишлашлари лозим бўлиб турибди. Чинакам гўзаллик кишиларнинг турмушига кун сайин сингиб бориши, уларнинг меҳнатига илҳом бериши, ҳаётимизни тағин ҳам қувончли ва кўркам қилиб юбориши лозим.

Республика Рассомлар союзи тасвирий санъатнинг юксак коммунистик ғоявийлиги учун тинмай курашмоғи, барча рассомларни ва аввало ижодкор ёшларни тарбиялаш ҳамда уларнинг профессионал маҳоратини ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоғи керак.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети республика рассомларининг саккизинчи съезди муваффақиятли ўтишини тилайди ҳамда республика рассомлари ўз талантларининг бутун кучини ажойиб совет воқелигимизнинг улуғворлигини ва гўзаллигини халқчиллик ва партиявийлик позицияларидан ҳаққоний ва ёрқин акс эттирадиган асарлар яратиш учун сарф қиладилар, бундан буён ҳам халққа, ленинчи партиямизнинг улуғ ишига садоқат билан хизмат қила берадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

ВАЪДА ВАФОСИ БИЛАН ЯХШИ

«Ваъда вафоси билан яхши» дейди халқимиз. Бу гап бежиз айтилмаган. Ҳақиқатан ҳам кимки эл-юрт олдида берган ваъдасига вафо қилса, уни ҳамма ҳурмат қилади, эъзозлайди. Мен бунга ўзимнинг уч-тўрт йил ичида орттирган тажрибамда амин бўлдим.

Турсуной хотин-қизларнинг ҳаракати мени ҳам истиқбол йўли сари чорлади. Олдинига бироз чўчидим ҳам. «Хўп, механизаторлар курсини битириб ҳам келдим, дейлий. Ундан кейин ишни эплай олмай, механизатор йигитлар орасида шарманда бўлиб ўтирсам-а» деган хаёлга ҳам бордим. Йўқ, бундай хаёллар барибир мени катта истакдан қайтаролмади. 1961 йили Олмазордаги механизаторлар мактабига ўқишга жўнадим. Орадан кўп ўтмай ўз она-қишлоғимга янги касб эгаси бўлиб қайтдим.

Дастлаб осон бўлмади. Бир томондан ҳали анча тажрибасизлик қилиб ишда баъзибир камчиликларга йўл қўйсам, бир томондан қишлоғимиздаги айрим кишиларнинг совуқ гаплари қулоғимга чалиниб қолади: «Ҳа, шу қизнинг қўлидан нима иш келарди дейсиз?! Эрта-индин ташлаб кетади тракторини...»

Шундай бўлса ҳам мен бўш келмадим. Бор кучимни сарфлаб ишлай бошладим, одамларнинг ишончини қозонишга астойдил ҳаракат қилдим. Ёмон бўлмади. Ўша йили кузакда ўз машинам билан 94 тонна пахта териб, колхозимизда биринчиликни олишга муваффақ бўлдим. Шундан кейин одамлар менга бутунлай бошқача назар билан қарайдиган бўлиб қолишди. Бултурги ишларим бурноғи йилдагидан ҳам яхши бўлди. Хирмонга 114 тонна «оқ олтин» тўкдим! Шунда ўша «шу қизнинг қўлидан нима иш келади» деган одамлар «Ҳалима, шунча пахтани қандай қилиб тердинг» деб сўрайдиган бўлиб қолишди.

Колхозимиз правлениеси бу йил менга катта ишонч билдириб, комплекс механизациялашган звенога бошлиқ қилиб тайинлади. Кадрларимиз яхши. Ҳаммаси ғайратли йигит-қизлар. Биз 31 гектар ерга чигит, 20 гектар ерга каноп экдик. Аҳдимиз ҳам катта — гектар бошига пландаги 30 ўрнига 35 центнердан пахта, 170 ўрнига 180 центнердан каноп пояси етиштириш. Деҳқонларимиз бунчалик юқори ҳосил кўтаришнинг ўзи бўлмаслигини жуда яхши тушунган ҳолда ҳозир ҳар бир ишни кўнгилдагидай бажаришга ошиқишаяпти.

Пахта далаларимиз ям-яшил ғўза ниҳоллари билан безанган. Менинг ўзим чопиқ агрегатини бошқариб ғўза қатор ораларини анча барвақт икки томонлама култивация қилиб бўлдим. Энди тажрибали сувчиларимиздан Охунжон Алматов ва Урмон Абдурасулев ўртоқлар пайкалларни қондириб суғоришмоқда. Звеномизнинг ҳар бир аъзоси гектарларда кўчатни тўла сақлаб қолиш, бегона ўтларни битта қўймай қириб ташлаш, ғўзани серҳосил қилиб ўстириш иштиёқи билан яшаяпти шу кеча-кундузда. Каноп экилган пайкалларимизда ҳам парвариш тобора авж олдириляпти.

Эндиликда деҳқончиликни механизациясиз тасаввур қилиш қийин бўлиб қолди. Механизатор кадрлар қанча кўп бўлса, шунча яхши. Мен ҳам шу катта мақсадга ўзимнинг муносиб ҳиссамни қўшишга ҳаракат қиляпман. Дугонам Зайтуна Кушаевага механизаторлик касбини ўргата бошлаган эдим, у бунга жуда қизиқиб қолди. Бу йил Зайтуна колхозимизда очилган механизаторлар курсини битириб чиқди. Бизлардан ўрнак олган Қ. Тастанбекова билан Л. Ғойиповалар ҳам механизаторлик касбини эгаллаб олишди. Мен қатъий ишонаманки, бизнинг сафимиз бундан буён ҳам кенгаяверади.

Ҳалима ХАЛПЕТОВА,
Оққўрғон районидаги Димитров номли колхознинг комплекс механизациялашган звеноси бошлиғи, область Советининг депутати.

Л. И. Брежнев Л. Б. Шастри билан учрашди

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Л. И. Брежнев 14 майда Ҳиндистон Бош Министри Лаъл Баҳодир Шастри билан учрашди.

Л. И. Брежнев билан Л. Б. Шастри дўстона суҳбат вақтида бир-бирларини қизиқтирувчи масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

(ТАСС).

МОҲИР МЕХАНИЗАТОРЛАР

Янгийўл районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг тюпкочи звено бошлиғи — тажрибали механизатор ўртоқ Рустам Усарбоев ўзининг ҳалол меҳнати билан кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган. Бу звенода ўтган йили ҳар гектар ерга 9—10 тоннадан маҳаллий ўғит ва етарли миқдорда суперфосфат солиниб, кўнгилдагидек шудгорлаб қўйилган эди. Далада навбаҳорданоқ мўл ҳосил учун кураш бошланиб кетди.

Биз звено пахта далаларида бўлганимизда барқ уриб ўсаётган соғлом ғўза ниҳолларини кўриб хурсанд бўлдик. Рустам ака Ўсарбоевнинг ўзи универсал рулини бурib, ғўза қатор ораларига иккинчи бор ишлов бераётган эди. Сув тараф қўйилган карталардаги ғўзалар авжи яна ҳам соз.

Райондаги Карл Маркс номли колхознинг Зумрад опа Маликова бошлиқ участкасида ҳам ғўза парвариши қизғин авж олдириб юборилган. 80 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 центнер ўрнига 32 центнердан ҳосил етиштириш учун барча зарур тадбирлар кўрилаяпти. Кафтдек текис карталардаги яшил квадратлар кўзни қувонтиради.

Ў. КАРИМОВ,
Х. НОРМАТОВ.

ҒЎЗАЛАР БЎЙ ЧЎЗМОҚДА

Далалар деҳқоннинг меҳнати билан яшнайди. Хирмонлар деҳқоннинг меҳнати билан баракали бўлади. Ишнинг кўзини билиб меҳнат қилганлар мўл ҳосил кўтариб, карвонбоши бўлишади, ҳаммага ўрнак кўрсатишади. Тажрибали пахтакор Ҳавохон Дебердиева бошлиқ пахтакорлар Юқори Чирчиқдаги машъал «Политотдел» колхозининг машъал пахтакорларидандирлар. Улар деҳқончиликнинг миридан-сиригача билиб олишган. Қайси ишни қай вақтда, қандай қилиб бажариш кераклигини улар беш қўлдек билишади. Шунинг учун ҳам ҳар йили «оқ олтин»дан кўтарган хирмонлари мўл бўлади. Ўтган йили гектар бошига ўрта ҳисобда 38 центнердан «оқ олтин» кўтарилди.

Бу йил участка деҳқонлари янги маррани — 40 центнерлик маррани кўзламоқдалар. Даладаги ишлар ҳам ана шунга яраша ташкил этилаяпти. Уларнинг самарали меҳнати орқасида ҳозир далалар кўркам, файзли бўлиб кетганки, асти қўяверасиз. Сифатли яганадан кейин ҳар гектар майдонда 95—100 минг тупдан кўчат қолдирилди. Механизаторлар қатор ораларига ишлов бераётганда бирор туп ҳам ғўзани нобуд қилмасликка ҳаракат қилишаяпти. Механизатор-звено бошлиғи Абдурашид Зиёев 70 гектар майдонни олти кунда кўндалангига культивация қилиб чиқди. Ҳозир эса кунига 10 — 12 гектар майдонни узунасига культивация қилаяпти.

Культивациядан чиққан пайкаллар суғорилмоқда. Моҳир сувчилардан Ўтаган Мираҳмедов, Бегмат Эшов ўртоқлар ҳозирги шароитнинг нозиклигини ҳисобга олиб, пайкалларни сувга қондиришга ҳаракат қилишаяпти. Оби-тобида сифатли парвариш қилинаётган ғўзалар кун сайин кўкка бўй чўзмоқда.

М. ТУРСУНОВ.

РАССОМЛАРИМИЗ АНЖУМАНИ

Замондошимиз... Бинокор инсон, ер юзида энг порлоқ жамият —коммунизм барпо қилиш учун курашчи. Унинг фикр-орзулари, ишлари ўзларининг VIII съездига тўпланган Ўзбекистон рассомлари ижодининг асосий темасидир. Съезд 14 майда республика пойтахтида очилди.

Москва ва мамлакатимиздаги қардош республикалар рассомларининг вакиллари ўз ҳамкасабаларининг съездига меҳмон бўлиб келишди. Улар орасида СССР Рассомлар союзининг секретарлари А. Алахвердьянц, И. Қиличев, К. Телжанов, СССР Тасвирий санъат академиясининг корреспондент аъзоси, Б. Веймарн, қирғизистонлик меҳмон У. Усубалиев, туркманистонлик меҳмон Ж. Жумадурдилар ҳам бор.

КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Президиуми давомли қарсаклар остида съезднинг фахрий президиумига сайланди.

Республика Рассомлар союзи правлениесининг раиси И. Икромов Рассомлар союзининг VII ва VIII съезд ўртасидаги даврда қилган ижодий ишларининг якунлари ва Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ҳамда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик соҳасидаги вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Съезд қатнашчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика рассомлари VIII съездига табрикномасини қарсаклар билан кутиб олдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов бу табрикномани ўқиб берди.

Республика бадиий фонди правлениесининг раиси Л. Абдуллаев ўтган ва ҳозирги съезд ўртасидаги даврда шу фонднинг ижодий—ишлаб чиқариш фаолияти якунлари тўғрисида доклад қилди.

Ревизия комиссиясининг раиси Р. Левицкий съездга ревизия комиссиясининг иши ҳақида ахборот берди.

Докладлардан кейин музокаралар бошланди.

Съезднинг ишида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. О. Азимов қатнашмоқдалар.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

ПИЛЛА ҚУРТИНИ ЯХШИ БОҚИНГ

Шу кунларда пиллачиларнинг иши ҳар қачонгидан ҳам қизғин. Улар она-Ватанга камида 1250 тонна пилла етказиб бериш учун зўр ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Калинин, Оржоникидзе, Ўрта Чирчиқ ва бошқа районларнинг пиллачилари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш соҳасида кўзга кўринарли ишларни амалга оширяптилар. Бу ерлардаги хўжаликларда ипак қурти яхши биноларда боқилмоқда. Пиллачилар ипак қурти боқишни намунали йўлга қўйганликлари натижасида ҳозир қуртлар яхши ўсяпти. Пиллачиларимиз шу ойнинг охирларида давлатга пилла топширишни бошлаб юбориш учун ҳаракат қилишяпти.

Лекин ҳамма ерда ҳам қурт боқиш кўнгилдагидек кетаяпти, деб бўлмайди. Айрим жойлар ипак қуртини парвариш қилиш кўнгилдагидек эмас. Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари пилла қурти учун етарли миқдорда барг тайёрлашни яхши йўлга қўймаганлар. Бундай аҳволни айниқса Юқори Чирчиқ районидаги колхоз ва совхозларда учратиш мумкин. Бу ердаги бир қатор хўжаликларда ҳалигача ипак қурти учун етарли миқдорда бино ажратилмаган. Хўжалик раҳбарлари пиллачилик звеноларининг ишини яхшилашга амалий ва конкрет ёрдам бераётганлари йўқ. Бундай кўнгилсиз ишни Бўка районида ҳам кўриш мумкин. Район пиллачилик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Шокиржонов ва унинг агрономлари хўжаликларда ипак қурти боқишни намунали йўлга қўйишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишмаяпти. Шуниси ачинарлики, кўпгина жойларда ипак қурти уруғи оқланиб, дизенфекция қилинмаган биноларда боқиляпти.

Районда тут баргларини тежаб-тергаб сарфлаш, тутзорларни вақти-вақти билан суғориб туриш ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ваҳоланки, Бўка районида ўтган йили ҳам ана шундай пала-партишликка йўл қўйилган эди. Натижада райондаги 21 хўжаликдан 8 таси давлатга пилла топшириш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятни бажаролмаган эди.

Юқори Чирчиқ, Бўка районларидаги йўл қўйилаётган камчиликлар областимизнинг бошқа колхоз ва совхозларида ҳам мавжуддир. Айрим қурт боқувчилар тут баргидан тўғри фойдаланишмаяпти. Тут қирқишни яхши ташкил қилмаганлар. Тутлар чала қирқилиб олинмоқда. Келтирилаётган баргнинг бир қисми эса кўча ва йўлкаларда нес-нобуд бўлмоқда. Баъзи звеноларда икки ёшга тўлган қуртларга барг майдалаб берилмаяпти. Ипак қурти боқилаётган хоналар эса маълум иссиқликда сақланилмаётир. Одатда 27—29 ўрнига хоналарнинг иссиқлиги 30—32 градусгача етяпти.

Ипак қурти боқишда йўл қўйилган дастлабки камчиликларни тезроқ тугатайлик. Ҳар бир колхоз ва совхозда илғорлар тажрибасини кенг ёйиб, ипак қурти боқишни юқори агротехника талаблари асосида йўлга қўяйлик. Ипак қуртларининг барг билан таъминлашда узилишларга йўл қўймайлик. Хўжалик раҳбарлари пиллачилик звеноларининг ишлари билан яна ҳам чуқурроқ шуғуллансинлар. Уларни етарли миқдорда ишчи кучлари ва транспорт билан таъминлаш чораларини кўриш зарур. Ҳар бир килограмм тут баргини тежаб сарфлайлик. Қуртларни кеча ва кундуз тўйдириб боқайлик. Тутзорларни тез-тез суғориб кўпроқ барг олишга ҳаракат қилиш лозим.

Шу билан бирга ҳамма ерда янги ҳосилни қабул қилишга тайёргарлик кўришни жадаллаштириб юбормоқ керак. Пилла қабул қилинадиган пунктлар узоғи билан 20 майга қадар тахт қилиб қўйилсин.

Ишни шундай ташкил қилайликки, ҳар бир колхоз-совхоз ва звено пилла етиштириш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятни шараф билан бажарсин!

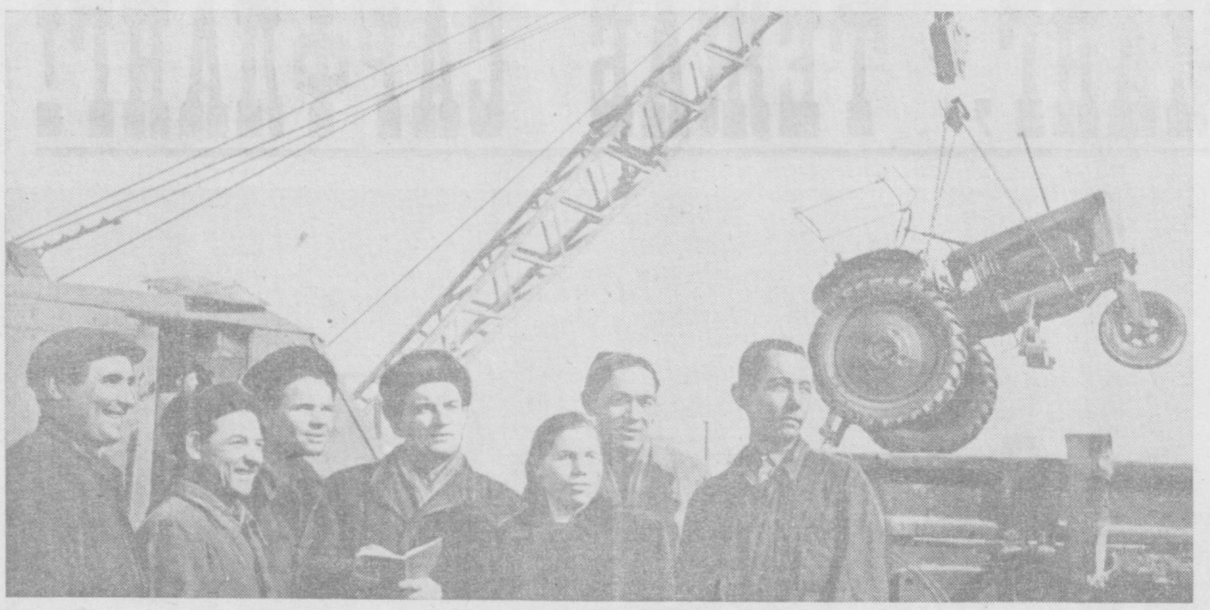

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи цехларида тайёрланаётган агрегатлар деҳқон меҳнатига барака киритмоқда. Корхона аҳли бу йил 17 мингта аъло сифатли трактор ишлаб чиқариб қишлоқларга жўнатишга аҳд қилган. Шу кунларда барча ана шу мажбуриятни тўла-тўкис бажариш ниятида меҳнат қилаяпти. Суратда: навбатдаги агрегат платформаларга ортиляпти. Илғор ишчилар ўз меҳнатлари самарасини кўриб шодланмоқдалар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Украина адабиёти ва санъати декадаси олдидан

ШЕВЧЕНКО НИҲОЛИ

Бепоён Украинанинг ғарби-жанубида жойлашган Львов шаҳри улкан истироҳат боғини эслатади. У, яшил водийлари, дарахтзор тепаликлари билан яна ҳам кўркам кўринади. Шаҳар бир неча паркларга бўлинган. Стрий ана шу боғларнинг энг гўзали. Тошкентнинг Тельман номли боғига, ўхшайди. 25 гектар майдонни эгаллаган бу боғда 150 хилдан ортиқ манзарали дарахт ўсади. Гўзал Кавказ магнолияси, тоғ арчаси, азм сарв дарахтлари кўкка бўй чўзган.

Боғнинг марказида панжара билан ўраб қўйилган ниҳол диққатимизни ўзига тортди. Енига қоқиб қўйилган тахтачага украин тилида нималардир ёзилган. Толга ўхшаш бу ниҳол одам бўйи бўлиб, новдалари жуда нозик, кўркам. Украинча ёзувни бироз тутилиб ўқиётганимизни кўрган узун, оппоқ мўйлови пастга осилиб тушган нуроний, аммо тетик чол ёзувни тушунтира кетди. У шундай шавқ-завқ билан сўзлардики, гўё бу кўчат унинг фарзандидай ҳис қиларди. Гапининг орасида Тарас Григорьевич Шевченконинг шеърларини ўқиб, таҳлил қилиб берарди. Озодлик куйчиси, буюк кўбузчи Шевченконинг шеърлари ўз тилида алоҳида оҳангда жарангларди. Бобо шеърни жуда гўзал ўқир, бутун борлиғи билан сўзлар, шодланар, ғурурланарди.

Чор ҳукумати украин халқининг озодлик куйчиси, демократ шоири Тарас Григорьевич Шевченконинг бошига не-не кульфатларни солмади: тюрьмага қамади, сургун қилди. Бироқ оташин шоирнинг иродаси букилмади. Ўзининг ўткир шеърлари, қайноқ лирикаси билан халқ озодлигини мадҳ этаберди. Ниҳоят, подшо ҳукумати Шевченкога ёзиш ва расм чизишни ҳам ман этиб, оддий солдат сифатида армияга жўнатди. Шоир учун бундан оғирроқ мусибат бўлиши мумкин эмас эди. Шоир шунда ҳам ўз йўлидан қайтмади. Халқ манфаатини кўзловчи озодлик куйини чалаверди.

1848 йили Россиянинг илғор фикр намояндаларидан бири Бутаков Орол бўйларига илмий экспедицияга жўнайдиган бўлиб қолди. Шоирни рассом сифатида экспедиция составига олди. Чор жандармининг жосуслари эса шоирни таъқиб қилишда давом этдилар... Ниҳоят шоир Новопетровск (ҳозирги форд Шевченко) шаҳрига сургун қилинди. Йўлдан шоир тол (верба) қаламчасини олиб Новопетровск боғига экиб қўйди. Ниҳолча илдиз олиб, катта дарахт бўлиб кетди.

— Бу ерга кўчат қандай келиб қолган,— сўраймиз бободан.

Бобо қора ёғочдан ишланган мис қопқоқли узун трубкасига рапидадек келадиган гилам халтасидан тамаки солиб, шошилмай ўт олдиргач, тушинтирди.

— Бунинг ҳам ўз тарихи бор,— деди у трубкасидан паға-паға тутун чиқариб, — 1961 йили Украина ёзувчилари делегацияси Форд Шевченко шаҳрига боришди. У ерда Шевченко ҳайкали ўрнатилган. Шоир эккан тол ҳам ўша ерда. Сиз кўриб турган ниҳолни делегация аъзолари Шевченко толидан кесиб келтиришган.

— Фақат битта новда келтиришгану, Львовга экишганми?

— Делегация составида чет эллик ёзувчилар ҳам бор эди. Канада ёзувчиларидан бири новдадан олиб кетиб, Палермо шаҳрига эккан. Ёзишларига қараганда қаламча амал олган, ҳозир каттагина бўлиб қолган.— Мен бу ниҳолчани ҳар кўрганимда шоир билан кўришгандек бўламан, унинг қўшиқларини эшитгандай ҳузур қиламан, деди бобо.

Боғнинг ғарб томонига йўл олганимизда ботаётган қуёшнинг олтинранг нурлари баланд сарв дарахтлари орасидан ниҳолча томон таралганди. Толнинг майин новдалари қуёш билан хайрлашаётгандай кечки шабадада аста чайқаларди.

Ш. ҚОСИМОВ,
Львов шаҳари.

НОВО-ЧЕРКАССКЛИКЛАР УСУЛИ АМАЛДА

Ўтган йил заводимиз коллективи учун жуда самарали бўлди. Бу йилги вазифамиз янада масъулиятлироқ. Иш ҳажмини анча оширишимиз керак. Шуни ҳисобга олиб машинасозларимиз меҳнат маданиятини юксалтириш, унумдорлигини янада оширишга имкон берувчи бир қанча тадбирлар белгиладилар. Уларнинг айримлари амалга оширилди ҳам.

Ново-Черкасскдаги электровозсозлик заводи коллективининг ишлаб чиқаришни янгича планлаштириш юзасидан бошлаган ташаббуси, айниқса бизга қўл келаяпти. Бу усулни шу йилнинг бошидан қўлланабошладик. У орадан бир ой ўтмасданоқ ўз самарасини кўрсатди.

Ишлаб чиқаришни оператив узлуксиз планлаштиришдан иборат бўлган бу янгича усулга кўчишда корхонамизнинг ҳамма инженер-техник ходимлари, ишчилари актив иштирок этдилар.

Планлаштиришнинг янгича усули эскисидан тубдан фарқ қилади. Илгари ишлаб чиқаришни планлаштириш учун жуда кўп вақт бош қотиришга тўғри келарди. Шу масала юзасидан ўтказиладиган кенгашга планлаштириш ходимларининг ҳар бири бир нечтадан китоб кўтариб киришарди. «Дефицент китоби», «Комплектлаш китоби», «Ҳисоблаш китоби» деб аталган бу китобларнинг ҳар бирида алоҳида-алоҳида ишни планлаштиришга оид турли маълумотлар берилар, планеркага келган ходимлар битта машина учун кетган деталларнинг ҳар бирини номбаном санаб чиққунича соатлаб вақт ўтиб, кенгаш кўпинча кун бўйи чўзилиб кетарди.

Ново-черкассликлар усули бу мураккабликларга тўла барҳам беради, корхона ишида штурмчиликни йўқотади, унинг бир меёрда ишлашини таъминлайди. Янги усулда ишлаш тартиби қуйидагича: бажарилаётган иш графигини кўрсатиш учун икки хоналик махсус қутидан фойдаланилади. Қутининг юқори қисмида иш кунининг, пастида эса экскаватор қисмларининг ҳарбиридан қанчадан тайёрлаш лозимлиги кўрсатилади. Қутида тайёрланаётган ҳар бир деталнинг ўз карточкаси бўлади. Қачон қанча деталь керак бўлиши, қайси куни қандай технологик операцияни бажариш лозимлиги карточкада аниқ кўрсатилади.

Карточкаларга махсус белгилар қўйиш билан (бу нарса бизда турли рангдаги байроқчалар қадаш билан белгиланади) қайси деталлар етишмай қолаётганлиги, нима сабабдан етишмаётганлиги кўрсатилади. Шундай қилиб, машина учун керакли бўлган деталлар олдиндан етарли даражада тайёрлаб қўйилади. Шуниси яхшики, бу усулда ишланганида ҳарбир ишчининг ўзи планлаштиришда иштирок этади.

Ново-черкасскликлар усулида ишлаш ўзининг дастлабки самараларини берди. Заводимиз меҳнаткашлари январь ойининг ўзида 82 та экскаватор ишлаб чиқардилар. Бу ўтган йилнинг шу давридагидан 5,5 марта кўпдир. Февраль ойидаги кўрсаткичларимиз ҳам бундан кам бўлмади.

Ново-черкасскликлар усули жуда қулай, содда ва фойдали эканини ўз тажрибамиздан кўриб турибмиз. Бошқа корхоналар коллективлари ҳам уни қўлласалар фойдали бўлур эди.

А. АЗИЗОВ,
Тошкент экскаватор заводи қуюв цехи план-тақсимот бўлимининг старший инженери.
М. МИРАЪЗАМОВ,
қуюв цехининг технологи.

Пропагандистларга ёрдам

МИЛЛИЙ-ОЗОДЛИК ҲАРАКАТИ ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДА

Дунё жўшқин миллий-озодлик революциялари даврини кечирмоқда. Агар империализм кўпчилик халқларнинг миллий мустақиллиги ва озодлигини бостирган, уларни жуда қаттиқ мустамлака қуллиги занжирига солган бўлса, социализмнинг вужудга келиши эзилган халқларни озод қилиш даври бошланганлигини билдиради. КПСС Программасида баён қилинган бу хулоса чуқур илмий-тарихий мазмунга эгадир. Ҳақиқатан ҳам яқин вақтгача империализм дунёдаги миллион-миллион халқларни ўз асоратида сақлаб келар, мустамлакачилик деган машъум кўланка Осиё ва Африканинг кенг бағридаги ўнлаб мамлакатлар устидан ҳукмронлик қиларди.

Мустамлака ва қарам мамлакатларнинг халқлари ўзларини очлик, қашшоқлик ва жаҳолатга дучор қилган мустамлакачилар зулмига қарши ҳаммавақт қаҳрамонона кураш олиб борди. Осиё, Африка ва Латин Америкасида чет эл зулмига қарши бўлиб ўтган қатор қуролли қўзғолонлар, қонли тўқнашувлар, эрк учун берилган минглаб қурбонлар бунинг яққол далилидир. Аммо Россиядаги Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг ғалабасигача мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг бу кураши мустамлакачилик асорати кишанларини парчалаб ташлашга ожизлик қилди.

Улуғ Октябрь революцияси жаҳон империализм системасига раҳна солди ва капитализмнинг умумий кризиси ҳамда унинг таркибий қисми бўлган мустамлакачилик системаси кризисининг бошланишига асос қўйди. Бутун дунёда ишчилар ҳаракатининг ва миллий-озодлик ҳаракатининг ўсишига катта таъсир ўтказган Октябрь революцияси мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг озодлик курашини айниқса кучайтириб юборди.

Мустамлакачилик системаси кризисининг биринчи босқичида Туркия ва Эрон ажнабийлар ҳукмронлигидан озод бўлди, мўғил халқи феодализм асорати кишанларини парчалаб ташлаб, мустақил тараққиёт йўлига ўтди, Афғонистон инглиз мустамлакачиларига қарши курашда миллий мустақилликка эришди.

Ҳиндистон, Миср, Ироқ, Сурия ва Ливан халқларининг миллий-озодлик кураши инглиз ва француз мустамлакачиларини бу мамлакатларда бир қанча сиёсий-маъмурий ислоҳотларни амалга оширишга мажбур этди.

Совет Иттифоқининг иккинчи жаҳон урушида қозонган ғалабаси, Европа ва Осиёдаги бир қанча мамлакатларда социалистик революцияларнинг тантанаси, қудратли жаҳон социалистик системасининг вужудга келиши натижасида империализм заифлашди, у жаҳон ижтимоий тараққиётининг бориши ва йўналишини белгилайдиган омил бўлмай қолди, мустамлакачилик системасининг емирилиш жараёни кучайди. Бу жараён капитализм умумий кризисининг иккинчи босқичида ва айниқса учинчи босқичида авж олиб кетди.

1945 йил август ойида Индонезия, 1947 йил август ойида Осиёдаги энг йирик мамлакатларнинг бири Ҳиндистон мустақилликка эришди. 1948 йилда Бирма ва Цейлон мустақил давлатларга айланди. Шундан кейин Ливия, Миср, Камбоджа, Марокаш, Судан, Тунис, Малайя, Гвинея ва Гана сиёсий мустақилликка эришдилар.

1960 йил Африка озодлиги йили бўлди. Шу йил Африка қитъасида 17 ёш давлат вужудга келди. Ҳозирги вақтда Африкадаги мустақил давлатларнинг сони 35 тадан ошди. Қитъа территориясининг бешдан тўрт қисмини шу давлатлар эгаллаб турибди. Бу мамлакатларда Африка аҳолисининг қарийб 90 проценти яшайди.

Империализмга қарши кураш фронти Латин Америкасига ҳам ёйилди. Куба бу қитъадаги мамлакатлар орасида биринчи бўлиб мустамлакачилик кишанини парчалаб ташлади ва янги ҳаёт барпо қилиш йўлига ўтди. Қаҳрамон Куба халқи Латин Америкасида миллий мустақиллик, озодлик ва социализм байроғини баланд кўтарди.

Тинч океаннинг жанубий қисмида кўп ороллардан таркиб топган ва Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция ва бошқа империалистик давлатларнинг мустамлакалари бўлган Океанияда ҳам миллий-озодлик ҳаракати қизиб кетди.

Юқорида келтирилган ана шу тарихий ўзгаришлар натижасида империализм мустамлакачилик системаси амалда йўқ бўлди. Унинг занжиридан ҳаммаси бўлиб бир ярим миллиарддан ошиқроқ аҳоли халос бўлди. Кейинги йигирма йил ичида мустамлакачилик вайроналари ўрнида 55 та ёш мустақил давлат эрк байроғини кўтарди. Миллий-озодлик ҳаракати ҳозирги кунда мустамлакачилик режимлари қолдиқларини (ҳозир ҳам ер куррасининг турли қисмларида 37 миллион киши мустамлакачилик зулмида азоб чекмоқда) тугатишдан иборат сўнгги босқичга қадам қўйди. Халқларнинг бу жуда катта ғалабаси — ўз тарихий аҳамиятига кўра жаҳон социализм системаси ташкил топгандан кейинги иккинчи буюк тарихий воқеадир.

Антиимпериалистик ва антифеодал характерга эга бўлган миллий-озодлик ҳаракати мазлум мамлакатлар халқларининг барча табақаларини актив курашга жалб этди. Энг изчил курашчи ва миллат манфаатларини охиригача етказишга оғишмай ҳаракат қилувчи ишчилар синфи миллий озодлик революцияларида ғоят актив иштирок этмоқда. Бутун дунё меҳнат армиясининг катта отрядини ташкил қилувчи ривожланаётган мамлакатлардаги ишчилар синфи иккинчи жаҳон урушидан кейин ўсди ва чиниқди. Жуда кўп мамлакатларда касаба союзлари вужудга келди. Меҳнаткашлар синфи авангардида коммунистик ва ишчи партиялари бормоқдалар. 1961 йилга келиб бу мамлакатлардаги ишчи ва коммунистик партияларнинг сони 48 тага етган эди. Уларнинг сафларида 2,8 миллионга яқин киши империализмга қарши курашда барча миллий кучларни бирлаштириш, миллий манфаатларнинг тўла тантанаси, демократия, тинчлик учун курашмоқдалар. Шунингдек, миллий-озодлик революцияси ундан тўла манфаатдор бўлган деҳқонлар оммасини ҳам курашга отлантирди. Империализм ва феодализмга қарши курашда вужудга келаётган миллий фронтнинг ядросини ишчилар билан деҳқонларнинг иттифоқи ташкил этаётир. Айни вақтда миллий-озодлик курашига революцион ҳаракатнинг энг зиддиятли элементи — миллий буржуазия ҳам иштирок этмоқда, кўпчилик мамлакатларда у маълум шароит натижасида бу курашнинг тепасида турибди. Маълумки, миллий буржуазия ўз табиатига кўра икки хил характерга эга. Миллий-озодлик курашининг ҳозирги этапида империализм билан бевосита алоқада бўлмаган миллий буржуазия антиимпериалистик ва антифеодал курашнинг ривожланишидан тўла манфаатдордир. КПСС Программасида айтилганидек, миллий буржуазиянинг прогрессив роли, унинг муҳим умуммиллий вазифаларни ҳал қилишда иштирок қилиш қобилияти ҳали тугаган эмас. Миллий-озодлик ҳаракатига халқнинг бошқа табақалари, масалан, зиёлилар ҳам актив иштирок этмоқдалар.

Империализм мустамлакачилик исканжасидан ҳалос бўлган мустақил давлатлар КПСС Программасида айтилганидек «Янги ҳаёт яратувчилар ва халқаро сиёсатнинг актив иштирокчилари сифатида империализмни емирувчи куч сифатида кўтарилиб чиқдилар».

Сиёсий мустақилликка эришган Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари ҳозир муҳим халқаро масалаларни ҳал этишда актив роль ўйнамоқдалар. Владимир Ильич Ленин айтганидек, «...Шарқдаги барча халқларнинг бутун дунёнинг тақдирини ҳал қилишда қатнашиш даври бошланмоқда... Шарқ халқлари амалий иш кўриш учун ва бутун инсониятнинг тақдири ҳақидаги масалани ҳар бир халқнинг ҳал қилиши учун уйғонмоқда». (Асарлар, 30 том, 161-бет.)

Империалистик давлатлар бу ҳаракатга қаттиқ қаршилик кўрсатмоқдалар. Улар озодликка чиққан мамлакатларни ўз ҳукмронлиги остида тутиб туриш учун, уларнинг қўлга киритган мустақиллигини формал мустақилликка айлантириш ёки бу мамлакатларни мустақилликдан маҳрум қилиш мақсадида барча воситалардан фойдаланмоқдалар. Империалистлар найранг ишлатиб, мустамлакачилик сиёсатининг янги метод ва формаларини ишга солаётирлар.

Лекин империалистлар қанчалик уринмасин, уларнинг бу соҳадаги хатти-ҳаракатлари мустақилликка эришган мамлакатларнинг қудратли социалистик лагерга таянган ҳолда тобора мустаҳкамланиб бораётган бирлиги ва бирдамлиги олдида ожиз бўлиб қолаётир.

Маълумки, сиёсий озодлик мустақиллик сари қўйилган дастлабки муҳим қадам бўлиб, унинг ёлгиз ўзи тўла мустақилликни таъминлай олмайди. Тўла мустақилликка эришиш учун иқтисодий жиҳатдан ҳам мустақилликни қўлга киритиш лозим.

Мустамлакачилик исканжасидан озод бўлган ва ҳозирги кунда мустақил ривожланаётган кўпчилик давлатларнинг миллий ҳукуматлари бу масалани яхши англаганликлари ҳолда иқтисодий мустақилликни таъминлаш йўлида қатор муҳим тадбирларни амалга оширмоқдалар. Жазоир, Бирлашган Араб Республикаси, Бирма, Мали, Гвинея, Гана каби ёш мустақил давлатларнинг иқтисодий ҳаётида содир бўлаётган чуқур антиимпериалистик-демократик характердаги ўзгаришлар: чунончи амалга оширилаётган ер ислоҳотлари, чет эл капитали таъсир доирасини чеклаш ва уни тез орада мутлақо сиқиб чиқариш, мамлакат экономикасида давлат сектори мавқеини мустаҳкамлашга қаратилган қонунлар бунинг яққол далилидир.

Озодликка чиққан мамлакатлар қайси йўлдан борадилар — капиталистик тараққиёт йўлиданми ёки нокапиталистик тараққиёт йўлидан борадиларми, деган масала ҳозирги пайтда мазкур мамлакатларнинг олдида турган энг муҳим проблемаларнинг биридир. Бу халқлар Ўрта Осиёдаги совет республикалари тажрибасида бир авлод умри мобайнида қолоқликка, очлик ва қашшоқликка, касаллик ва жаҳолатга барҳам бериш, иқтисодий жиҳатдан ривожланган мамлакатлар даражасига эришиш мумкин эканлигини кўриб турибдилар. Улар кун сайин социализмнинг орзу-умидларни рўёбга чиқаришда бирдан-бир тўғри йўл эканлигига ишонч ҳосил қилмоқдалар.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг озодликка чиққан мамлакатларга кўрсатаётган ёрдами мазкур давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик ҳамда уларнинг суверенитетини тўла ҳурматлаш принципига асосланган бўлиб, уларда экономиканинг давлат секторини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга хизмат қилади, айни вақтда ишчилар синфининг ўсишини тезлаштиради ҳамда буржуазиянинг ўсишини чеклаб қўяди. Шу билан бир қаторда, социалистик лагерь томонидан озодликка чиққан мамлакатларга кўрсатилаётган беғараз ва дўстона ёрдам империалистик давлатларнинг ана шу мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар доирасини чеклаб қўймоқда.

Социалистик мамлакатлар, уларнинг карвонбошиси Совет давлати шу кеча-кундузда ҳам Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари миллий-озодлик ҳаракатининг узил-кесил ғалабаси учун, шармандалик мустамлакачилик системасининг охирги қолдиқларини ҳам йўқотиш учун тинмай кураш олиб бораётирлар.

Империализм мустамлакачилик системасининг бош таянчи — АҚШ ва унинг шериклари шу кезларда ўзларининг миллий-озодлик ҳаракатига қарши очиқ агрессив хатти-ҳаракатлари билан жаҳондаги тинчлик ишини хавф остига солиб қўйдилар. Жанубий Вьетнам халқини қул қилиш ниятида амалга оширилаётган кирдикорлар, Вьетнам Демократик Республикасига нисбатан иғвогарона ҳужумлар ҳақли суратда тинчликсевар кучлар ғазабини қўзғатмоқда. Империалистлар дунёнинг ана шу районида ва бошқа жойларда (Жанубий Арабистон, Конго, Мозамбик, Ангола, Доминикана республикаси ва ҳоказо) амалга ошираётган ёвузликлари билан ўзларининг халқлар озодлигининг ашаддий душмани эканликларини намойиш қилмоқдалар.

Империализмнинг ана шу ёвузлигига чек қўйиш, уни дарҳол жиловлаш учун ҳозирги замон революцион кучлари — социализм ва коммунизм қуриш учун курашаётган кучлар, миллий озодлик ҳаракати ва халқаро ишчилар синфининг революцион ҳаракати янада жипслашиши лозим. Мазкур кучларнинг жипслиги ва бирдамлиги халқлар миллий-озодлик ҳаракатининг ғалаба билан якунланиши гаровидир. Бу кучлар ҳозирги кунда империалистик агрессорларни жиловлаш, халқлар мустақиллигини таъминлаш ва дунёда мустаҳкам тинчликни ўрнатишга қодирлар.

Б. МАННОНОВ,
тарих фанлари кандидати.

Максим РИЛЬСКИЙ

ТИЗИМГУЛ

Стол узра эгиб бошини,
Гулдонда лаб очди тизимгул.
Рамзидир у нур ва қуёшнинг,
Тарк этмаган уйқуни буткул.
Гулбаҳорнинг белгиси, дея
У оҳиста тикади сарпо.
Этилгандек менга ҳадия
Бахт маскани — сўлим гулзор боғ.

Столдаги гулдонда кулар
Тизимгулим кўрсатиб руҳсор.
Учиб келар бизга турналар,
Кўчиб келар бизга турналар,
Қанотида қуёш, нур, баҳор.

Платон ВОРОНЬКО

ЁШЛИГИМ

Нозик, ўйчан, хушқад, серфусун,
Тўлқин урган сочлари.
Кўз ўнгимга келар шу йўсун
Тунга ҳам тил бахш этган пари.
Уйқу билмай то тонгга қадар
Орзуларга бўламан банди.
Ким қаршимда бебаҳо дилбар—
Суратига кириб жонланди?
Ғофил қолдим, билолмадим ким,
Балки менинг олтин ёшлигим!

Русчадан **Хайриддин САЛОҲ** таржимаси.

□ □ □

УКРАИНА БАҲОРИ

Доим очиқ ойнабанд айвон,
Шамол ўйнар билмасдан тиним.
Бунда шамол қургандай макон,
Кечқурунлар жунжийди таним.
Лекин жоним, шамоллашимдан,
Бундай пайтда қўрқмагин зинҳор.
Ноли масман баҳор ишидан,
Ўлдирса ҳам ўлдирсин баҳор.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
Материаллари изидан

„ҚАРЗДОР ЗАВОДЛАР“

Газетамизнинг шу йил 26-сонида босилган «Қарздор заводлар» сарлавҳали мақолада Тошкентдаги 1- ва 2-ёғочсозлик заводларида бинокорлар заказлари пала-партиш бажарилаётганлиги, қурилиш объектларига тайёрлаб юборилаётган дурадгорлик буюмлари сон жиҳатидан ҳам, сифат жиҳатидан ҳам талабга жавоб бермаслиги танқид қилинган эди. Редакция мақола юзасидан қуйидаги жавобни олди:

«Мақола 1-ёғочсозлик заводи коллективи йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Йўл қўйилган камчиликларни тездан тугатиш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилди. Дурадгорлик деталлари сифатини яхшилаш учун қуритиш хўжалигини кенгайтиришга қарор қилинди. Шу йилнинг ўзида 10 та қуритиш камераси қуриш ва мавжудларини газ билан ишлашга мослаб реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда. Бу тадбир корхонага ҳар йили қўшимча 300 минг кубометр ёғоч қуритиш ҳамда келаси йилдан бошлаб ҳамма хил деталларни давлат стандартига мос қилиб ишлаб чиқариш имконини беради.

Ишлаб чиқарилаётган буюмларнинг пардозини яхшилашга бундан буён кўп эътибор берилади. Корхонада белгиланган программа бўйича ишчилар малакасини ошириш учун турли ўқишлар ташкил этилди. Март, апрель ойлари маҳсулот сифати кўриги деб эълон қилинди.

А. Железняков, — завод директори, **Лауфман** — партия ташкилотининг секретари, **Имомуддинов** — касаба союз комитетининг раиси, **К. Асин** — бош инженер».

Редакциямизга 2-ёғочсозлик заводининг директори ўртоқ Б. Аббосов имзоси билан ҳам худди шу мазмунда жавоб хати келди. Бу корхонада ҳам маҳсулот сифатини яхшилаш ва қурилиш ташкилотлари заказларини вақтида тўла-тўкис бажариш учун конкрет тадбирлар ишлаб чиқилган.

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

Ҳа Ғафур ўтганнинг ўроғини олиб, куппа-кундуз кунлари рўпара келган бегуноҳ кишиларни сабабсиз ҳақоратлаб урмаса, тўй-ҳашамларда тўполон чиқармаса, йиғинларда қилдан қийиқ ахтариб, тартиб бузмаса кўнгли жойига тушмайди...

Бу ибораларни газетамизнинг шу йил 15 январь сонида «Уртўқмоқ» рубрикаси остида босилган «Дилозор» сарлавҳали танқидий мақолада ўқигансиз. Яқинда безори Ғафур Кенжаев Куйбишев район халқ судининг қора стулида ўтириб, қилмишига яраша жавоб берди.

Район судининг ҳукми билан Кенжаев уч йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

ИШЧАН ДЕПУТАТ

Ер юзидаги касб турининг сон-саноғи йўқ. Касбларнинг барчаси зарур. Аммо танлаган касб-ҳунаридан кўнгли тўлган, элга наф келтираётган кишигина ўзини бахтли деб билиши мумкин.

Григорий Львович Хван муаллимлик касбини танлади. Ҳаётини ёш авлодни коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялаш учун бағишлаб келмоқда. Унинг шогирдлари орасида металлург ва врач, қурувчи ва шофер, инженер ва мастер, тикувчи ва алоқачиларни учратасиз. Булар эндиликда ҳаётда мустақил одим ташлаб бораётган, Ватан бойлигини кўпайтираётган мустақил кишилардир. Григорий Львович шогирдларини кўриб беҳад қувониб кетади, бахтиёр ҳис қилади ўзини.

Ҳукумат бу кекса педагог меҳнатини муносиб эъзозлади. Унга «Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи» унвони берилган. Кўксини «Ҳурмат белгиси» ордени, «Шавкатли меҳнати учун» медали, «Халқ маорифи аълочиси» нишони безаб турибди.

Бироқ унинг мукофотлари ичида энг муҳими, қимматли ва фахрлироғи бор. У ҳам бўлса, Григорий Львович Хваннинг доимо халқ ҳурмат-ишончини қозониб, депутатликка сайланиб келаётганлигидир.

Кунларнинг бирида ҳамкасблари ундан:

— Григорий Львович, шаҳар Совети депутати сифатида қилган ишингизнинг энг салмоқлиги қайбири? — деб сўраб қолишди.

Шунда у:

— Бекобод мактабларида политехника таълимини жорий этишдаги фаолиятим бўлса керак, — деб жавоб қилди.

Ҳа шундай, 1957 йил эди. У шаҳар халқ маорифи бўлимига мудирлик қиларди. Ўша пайтда республиканинг турли жойларидан Бекободга ўқитувчилар кела бошлашди. Шаҳар мактабларида политехника таълимини кенг жорий этиш зарур эди. Иш қизигандан қизиб борди. Мактабларда устахоналар ташкил этилди, станоклар ўрнатилди. Бўлажак токарь ва шофер, медицина ҳамшираси ва пионер вожатий, ғишт терувчи ва дурадгор, пазанда ва сотувчилар ишга киришдилар. Мана шулар — ўқитувчилардан, шаҳар халқ маорифи бўлими мудиридан кўп куч-ғайрат, ташаббус кўрсатиб ишлашни талаб қиларди. Педагоглар ўз вазифаларини дуруст эплашди.

Григорий Львовичнинг ҳеч бекор қолганини билмайсиз. Юмуши кўп. Педагогика совети, пионер ишлари, ота-оналар билан учрашув—ҳаммасига улгуради у. Кўпинча у ўзи директорлик қилаётган Н. К. Крупская номли 2-мактабда ўқувчиларнинг ота-оналари — сайловчилар билан учрашиб, улардан наказлар олади, қилган ишларидан ҳисоб беради.

Депутат кўп вақтларини Островский сайлов округининг 122-участкасида ўтказади. Кишиларга рўй бераётган ўзгаришлардан ҳикоя қилади. Икки қаватли мактаб филиали қурилгани, янги мактаб лойиҳаси тасдиқлангани ва ҳужжатлар 704-УНР бинокорларига топширилганлиги, мактаб ҳовлиси ободонлаштирилганлигини — ҳаммасини уларга сўзлаб беради.

Григорий Львович Хван ҳозир 59 ёшда. Куч-ғайратга тўлган даври. Ҳамон ёшларга хос қувват билан ташаббус кўрсатиб ишламоқда. У — табиат, гўзаллик ошиғи. Шаҳар Советининг табиатни муҳофаза қилиш ва кўкаламзорлаштириш доимий комиссиясининг аъзоси сифатида қилаётган ишлари ҳам диққатга лойиқ. Ўзи раҳбарлигидаги мактаб ҳовлиси кўркам боққа айланган. Сирдарёнинг ўнг қирғоғидаги Металлурглар шаҳарчасида Г. Хван ташаббуси билан каттакон боғ барпо этилди.

Ўртоқ Хваннинг педагоглик фаолияти серқиррадир. У шаҳар Советининг халқ маорифи бўйича доимий комиссияси ишида ҳам актив иштирок этмоқда.

Халқ маорифи бўйича доимий комиссия пионер лагерлари ва болалар майдончаларини текширди, мактабларнинг янги ўқув йилига тайёргарлигини ўрганди. Сессия муҳокамасига «Шаҳар мактабларида ўқув-тарбия ишларининг аҳволи» ҳақидаги масалани тақдим этди. Бунда ҳам Г. Л. Хван актив иштирок этди.

Григорий Львович — шаҳар ота-оналар университетининг ректори. У тез-тез бола тарбияси ва атеистик темаларда лекция ўқиб туради. Яқинда унинг «Христиан динининг келиб чиқиши ва реакцион моҳияти» темасида ўқиган лекцияси университет тингловчиларида яхши таассурот қолдирди.

Г. Хван — ишчан депутат. Ёш депутатлар ундан тажрибаларини ўртоқлашишни кўп илтимос қилиб туришади. Шундай, Григорий Львович уларга ҳар бир ишга сезгирлик ва катта эътибор билан қараш, эл ишончини ҳурмат қилиш зарурлигини уқтиради.

Н. ИВАНКИНА,
область ижроия комитети ташкилий бўлимининг старший инспектори.

УНИНГ ҚЎЛЛАРИ

(Лавҳа)

Олти кишига мўлжалланган палатада беш бемор ётардик. Ўзи шундоғам чиннидай тоза бу хонани эрталабдан бошлаб ювиб тозалашди. Койкалардаги чойшабларни оҳарлисига алмаштиришди. Хона сокин. Ҳар ким ўз ўйи билан банд. Дам-бадам ҳамшира кириб:

— Хотиржам ухлашларингиз учун, — деб қандайдир порошок тайёрлар, бизга ичирар, ҳар биримизга мулойим жилмайиб ҳаяжонланиш ярамайди, бардам тутиш керак киши ўзини деб чиқиб кетарди.

— Ҳаяжонланмай бўлади дейсизми, ахир. Тонг отса операция бўлишингни билиб туриб-а! — деб қўйди тўрдаги койкада ётган бемор.

— Тўғрикуя, лекин кунда-кунда оғриқ азобини чеккандан кўра бир бор бардош бериб дарддан холи бўлганимиз маъқул эмасми — унга далда берарди иккинчи бемор.

Тунгги соат ўнга яқин ҳамшира Мухаббатой ҳам, операция олдидан беморларга наркоз берадиган врач ҳам сўнгги марта киришди-ю, охирги уколни бериб дори ичиришгач:

— Энди мирикиб ухланглар, хайрли тун, — дейишди, эшикни аста ёпиб, чироқни ҳам ўчиришди.

Уйқу қаёқда дейсиз. Ҳаёл қурғур сира холи қўймасди, бешовимиз хам фақат бир нарса—эртанги операция тўғрисида ўйлардик. Нима ҳақида гапирмайлик суҳбат ҳар биримизнинг дардимизга, унинг операциясига келиб тақалаверарди. Кўнгилни юпатиш учун бўлса керак, яна бу ердаги хирургларнинг маҳорати, тажрибасини мақтаб дилимиз бироз таскин топарди.

— Таиса сизни қайси хирург операция қилади, биласизми? — деб қолди, шунда қўшнисидан бир бемор.

Таиса кўзларини жовдиратиб, норози оҳангда:

— Қўйинг, сўраманг, кўнглимни ҳам бузманг. Менга Назокат Обидовнанинг ўзи операция қилади, дейишган эди. Мана энди билсам эртага у киши икки беморни операция қилишлари керак экан.

— Ахир шу икки беморнинг бири сиздирсиз-да!

— Қаёқда, кошкийди, бири мен бўлсам! Мана бу ёнимда ётган аёл билан анави койкада ётган беморни операция қилар эканлар. Шуни эшитиб... ахир мен Назокат опанинг таърифларини эшитиб келувдим бу ерга. — Аёл уҳ тортиб қўйди.

— Хотиржам бўлинг. У киши уччаламизни хам операция қилиб улгирадилар. Шунақа уста хирург. Қўллари бирам чаққон, ҳаракат қиладики, асти қўяверинг. — Таисанинг ёнгинасида ётган ёш жувон далда берарди.

— Йўқ, ахир ўйлаб кўрсангизчи, бир кишига жуда оғир эмасми.

Унинг товушида ҳамон ишончсизлик оҳанги сезилиб турарди.

— Ҳечқиси йўқ, кези келганда Назокат опа ундан ҳам кўп операцияларни қойил қилганлар.

Шундан кейин бу хирург ҳақида эшитган, билганларимизни таърифлаб, ажойиб воқеаларни ҳикоя қила кетдик.

— Мен Термизданман—сўзларди дарди анча оғир бемор. — Бир таниш аёл менга Назокат врач ҳақида сўзлаб берган. Ўзи ўн етти йил фарзанд кўрмай юриб, Назокат опа даволагандан сўнг ўғил кўрди. Яқинда бир қизча ҳам туғиб олди. У билан гаплашиб қолсангиз борми, оғзидан бол томади, ўзига ўхшаб фарзандга ташна аёлларни кўрса Назокат Обидовнанинг дарагини айтади. Менга ҳам бу ерга келишнч ўша маслаҳат берганди. Операция, деганда негадир юрагинг чўчийди. Баъзида касалликни чўзиб вақтидан ўтказиб юборамиз ҳам. Шу дарақни эшитгач, қўрқувим йўқолди. Бу ёққа қанот қоқиб учиб келдим.

Шунда унга тикилиб ётган наманганлик жувон гап бошлаб қолди:

— Мен ҳам худди шундай. «Бир кекса, тажрибаси кўп ўткир опа бор экан» деб эшитиб келганман, — у ҳозир врачни ёнгинасида кўраётгандай ҳис этиб, мамнун жилмайиб қўйди.

— Бундан чиқдики, ҳаммамиз ҳам доктор Орифхонованинг мухлислари эканмизда, — енгил кулишдик. Шунда врачни кўпдан танийдиган Таиса Олейничукова:

— Сизлар Назокат опанинг институтни битириб, дастлабки ишлаётган пайтларида биринчи операцияга қандай киришганликларини эшитганмисизлар? — деб сўраб қолди.

— Йўқ, билсангиз айтиб беринг.

— Назокат опа навбатчи эканлар. Ярим тунда узоқ бир қишлоқдан оғир беморни келтиришибди. Шу захоти операция қилинмаса аёл ҳам, унинг ҳомиласидаги фарзанди ҳам ҳалок бўлиши мумкин экан. Назокат опа иккиланиб ўтирмай дарров енг шимариб операцияга киришибди-ю икки жон сақлаб қолинибди. Эрта билан докторлар келишса, тундаги воқеа ҳақида ҳамширалар ҳаяжон билан сўзлаб беришибди. Бемор ётган палатага кирган профессорлар касалнинг хушёр, тетик ётишини кўриб беҳад қувонишибди. Жароҳат пухта тикилдимикин, деб синчиклаб қараётган профессор:

— Журъатинг учун раҳмат, операцияни маъқул ўтказибсан, деб кутлаган экан. Шу кундан бошлаб Назокат опамиз ўзлари мустақил операция қиладиган бўлибдилар.

Беморлар бу воқеани ўзларича кўз олдиларига келтириб қўйишди. Назокат опага бўлган меҳрлари яна ортди. Энди улар тезроқ тонг отақолсин, дардимизни шу қўли гул аёл суғуриб ташлай қолсин, дея фикр юритишарди.

Тонг ёришганда палатага биринчи бўлиб кирган ҳам шу туни билан биз номини такрор-такрор тилга олган шу Назокат опамиз бўлди. Унинг ҳушёр, меҳрли кўзлари кулиб турарди. Жуссасининг миқтилигига қарамай у енгил кириб келди, беморларни безовта қилмаслик учундир оёқларида юмшоқ пойафзал, эгнида крахмалланган, қордай оқ халат. Қорачагина чеҳрасига кумушранг соч нур ташлаб турибди. Хирургнинг қўллари... Қизиқ, шу жажжи қўл нозик бармоқлар таърифи қандан-қайга тарқалган.

—Қандай ухладиларингиз? — у сўради-ю, ҳар биримизга синовчан тикилиб чиқди.

— Дуруст. — жавоб қилдик. У палатадан чиқаётиб.

— Ҳаяжонланиш беҳуда! — деб қўйди илиқ табассум билан. Шу пайт у ярим дардимизни суғуриб олаётгандай, азоб бераётган оғриққа малҳам қўяётгандай туюлди. Хирург коридордан енгил юриб борарди. Унинг ортидан узоқ тикилиб қолдик.

Бизларни навбати билан операция хонасига чақириб туришди. Ёруғ, турли дори-дармонларнинг ҳиди анқиб турган катта хонада бир неча махсус стол. Атрофда оқ халатли, юзларига ниқоб тутган жиддий врачлар.

Таисани пастакроқ столга ётқизишган. Назокат опа одати бўйича ҳамшираларга босиқ овоз билан мурожаат қиларди. Хотиржамлик билан, ақлли кўзларини, ҳамма диққатини бир нуқтага тикиб ишга киришиб кетган. Ҳар дақиқа қиммат, беморнинг ҳолати жудаям оғир. Операцияни тезроқ туғаллаш керак. Лекин бу шундай нозик иши, жуда эҳтиётлик, зийракликни талаб қилади. Ахир инсоннинг ҳаёт-мамоти ҳал бўлаяпти. беморга қанча пайтдан бери азоб бериб келаётган шишни суғуриб, ўрнини безарар, тезда битадиган қилиб тикиш керак. Хирург аёл кишининг организмидаги ҳамма ўзгаришни жуда яхши билгани учун операцияни усталик билан олиб борарди. Унинг атрофида малака ошириш институтининг тингловчилари врач-педагог Назокат Обидовнанинг санъати, маҳоратига ҳавас билан қарашарди. Кўряпсизми, унинг қўллари қандай эпчил, қандай аниқ ҳаракат қилади, деяётгандай бир-бирларига тикилиб қўйишарди. Операция туғалланай, деб қолди. Хирург кесилган ерни тикаётганда «мана бу чокнинг бежирим, пухта чиқишини қаранг-а» деб юборишди улар. Шунда ҳамшира Васила Толипова «Назокат опамнинг чокларидек чокни ҳали ҳеч ким тиколмайди, зўр профессорлар ҳам тан беришади» деб изоҳ берди.

Таисани палатага келтиришганда икки бемор ётардик. Уччаламиз ҳам операциядан яхши чиққан, руҳимиз тетик, «хайрият дарддан холи бўлдик» дея ич-ичимиздан қувонардик, вақтинчалик оғриқни ҳам писанд қилмай бир-биримизга бахтиёр боқардик. Умидли қалб билан бир-биримизни қутлардик. Кўп ўтмай халоскоримиз жонсарак кириб келди. Тепамизга келиб ҳол сўради, томирларимизни ушлаб осойишта ётганимиздан кўнгли таскин топди шекилли, парҳез режимни тайинлаб, сўнг пешонасидаги мунчоқ-мунчоқ терни артди, «мана жонгиналарим, ҳамма оғир кун ортда қолди, ташвишларингиз беҳуда эди» деяётгандай эди унинг доно кўзлари.

— Раҳмат опажоним ,— ёшгина Мамлакат шу сўзни айтди-ю, жим бўлиб қолди. Томоғига тиқилган севинч ёши унга бошқа сўз айтишига имконият бермади.

— Ана халос тузалсаям йиглайди бу чатоқ хотинлар, — ҳазилга олди Назокат опа. У палатадан чиққанида ҳаммамиз баравар:

— Оддий раҳматнинг ўзи озку! Ахир шундай одамга қандай қилиб қалбимиздаги меҳрни билдирсак экан-а, — дердик.

— Ундай бўлса ташаккуримизни газета орқали билдирсак қалай бўларкин, — деб қолди ҳаяжонланган Таиса.

— Назокат опа яқинда пенсияга чиқаман деяптилар, 56 ёшга кириптилар, иккам ўттиз йилини инсон саломатлиги учун сарфлаганлар уҳу... бу давр ичида неча-неча юзлаб жонни сақлаб қолганлар, бефарзанд аёлларни даволаб, қанча-қанча оналарга фарзанд қуришдек беқиёс бахт ато этганлар, — дердик биримиз қўйиб, биримиз.

— Ўзлари Тошкентдаги врачлар малакасини ошириш институтининг мураббийси бўладилар. Операцияларни шу — 3-туғруқхонада ўтказадилар. Иттифоқимизнинг қайси шаҳрига борманг шу педагог-врачдан таълим олган докторларни учратасиз. Оилаларичи? Уларни медиклар оиласи, дейишади. Фарзанди Севар, синглиси Назорат, укаси Анвар ҳам саломатлик посбони.

Халқ саломатлиги йўлида катта хизмат қилаётган бу ажойиб аёл ҳақида ҳар қанча мақтов сўзлари айтса арзийди.

Ф. УСМОНОВА.

АСАЛ КЎПАЙМОҚДА

Баҳор кезлари Нанай қишлоғида бўлганмисиз, «Пском» тоғ ёнбағриларида кезганмисиз? Нақадар баҳаво, оромбахш жойлар. Бу ерда хилма-хил очилиб атр бўйларини тарқатадиган гуллар, ширага бой ўсимликлар беҳисоб. Кимки асалари боқиб, бол кўпайтираман, деса шу ерлардан барака топади. «Правда» газетаси 50 йиллиги номли 11-совхознинг яшил либосга бурканган асаларичилик хўжалиги ҳам худди мана шу «Пском»га жойлашган.

Негаки, асаларилар гуллардан, турли-туман ўсимликлардан шира тўплайди, уясига бол ташийди. Шунинг учун ҳам асаларичилар 4—5 йилдан бери «Пском»да қўним топиб қолишган.

Тўғри, асаларичилик бу ерда ҳали ёш. Совхоз кишилари бу соҳани йилдан-йилга ривожлантириб, кўпроқ бол етиштириш тадбирларини кўрмоқдалар. Уч йил илгари хўжаликда фақат 500 яшик асал ари бўлган эди, ҳозир эса 1655 яшикка етди. Ўтган йили эришилган натижа қувончли айниқса. Буни уста асаларичи Камолиддин Султонов ва унинг шогирдлари Виктор Павлов, Мирзааҳмад Қораев, Мираъзам Сулаймоновлар участкасида эришилган ютуқлар мисолида яққол кўриш мумкин. Ўз касбларини моҳирлик билан эгаллаган бу азаматлар ўтган йили асал ариларга сунъий озуқа бермасдан ҳар бир уядан 18 килограмм ўрнига 22 килограммдан бол олишди. Давлатга 170 яшикдан 3740 килограмм маҳсулот топширишди. Улар меҳнат қилаётган участка совхоз бўйича биринчи ўринни эгаллади.

Бу йилги ҳаракат ҳам баракатдан дарак бераяпти. Апрель ойининг бошларида ҳар бир асалари уяси синчиклаб кўздан кечирилди. Эски яшиклар янгиси билан алмаштирилди. Уялар ичи дезинфекция қилиниб тозаланди. Ари болалари учун 200 га яқин яшик ва запас рамкалар тайёрланди. Ҳозир арилар бола очиш учун уруғ қўймоқда. Апрель ойининг охирлари ва май ойининг бошларида бу уруғлар асаларига айланади.

— Кўп асал олиш, — дейди бригада бошлиғи Оғабек Сотволдиев, — об-ҳавонинг қулай келишига, чаманзорларнинг, ўсимликларнинг яшнаб туришига боғлиқ. Шунинг учун ҳам биз доимо шароити яхши бўлган жойларни излаймиз. Оқсарсой, Ихлоссой, Қорақисой, Қавдон, Ихнож, Қўшбулоқ сингари гул ва ширали ўсимликларга бой ерлар асалариларимизнинг табиатига мос ерлар.

Совхозда асаларичиликнинг бундан кейинги истиқболи ҳам кишиларнинг диққат-эътиборида. Шу мақсад билан Рўзмат Мухторов, Абдураҳим Сориев, Мирҳайдар Ориповлар Москвадаги чорвачилик институтининг асаларичилик бўлимида сиртдан ўқиб билимларини оширмоқдалар.

Тоғ ёнбағриларида ҳам қуёш чарақлаб баҳор шабадаси кезмоқда. Шу қуёш нурини эмган гуллар, ўсимликлар шира боғлай бошлади. Энди асаларилар гулдан-гулга, ўсимликдан -ўсимликга қўниб яна ўз уяларига бол ташийбошлади.

— Бу йил ҳар уядан олинадиган маҳсулотни ўтган йилгидан кўпайтирамиз. Яшигидан камида 25 килограммдан асал оламиз, — дейди Оғабек Сотволдиев, — бизда асал кўпаймоқда, асал!

Т. РАИМЖОНОВ,
У. СУЛАЙМОНОВ.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

БИРИНЧИ КОСМОНАВТ АЁЛГА МУКОФОТ

ПАРИЖ, Жаҳонда биринчи космонавт аёл В. Николаева-Терешковага астронавтика соҳасида Галабер мукофоти топширилди. Француз саноатчиси Галабер номидаги бу мукофот космосни забт этиш ва ўзлаштириш ишидаги энг катта муваффақиятларни тақдирлаш мақсадида 1957 йилда таъсис этилган.

ДОМИНИКАНА РЕСПУБЛИКАСИДА ЖАНГЛАР

ПАРИЖ, 14 май. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Санто-Домингодан хабар беришича, Доминикана Республикасининг мувақкат президенти полковник Франсиско Каамаьонн қўллаб-қувватлаётган қўшинлар кеча пойтахтдан шимолроқда мухолиф генерал Антонио Имберт Баррераснинг тарафдорлари билан икки соат жанг олиб борганлар. Жанг тунда ўтган. Бир неча киши ўлдирилган.

«СУВЕРЕНИТЕТГА ҚИЛИНГАН СУИҚАСД»

ГАВАНА, «Америка қуролли кучларининг Доминикана Республикасига бостириб кирганлиги фақат ана шу кичик мамлакатнинг суверенитетига эмас, шу билан бирга жаҳондаги ҳамма мамлакатларнинг ва айниқса Латин Америкаси мамлакатларининг суверенитетига қилинган суиқасддир»,— деб ёзади «Жорнал До Бразил» газетасининг обзорчиси Марио Мартинс. Пренса Латина агентлиги мухбирининг Дио-Де-Жанейродан хабар беришича, Мартинс бундай деб таъкидлайди: АҚШ ҳукумати «америка гражданларининг ҳаётини ҳимоя қилаяпмиз» деган важлар билан ўз қуролли агрессиясини хас-пўшлашга интилиб, «Халқаро ҳуқуқнинг янги нормаларини ўзбошимчалик билан жорий этишга, шу орқали ҳамма қонунларни, шартномаларни ва ҳатто, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставини бир пуллик қилиб қўйишга» уринмоқда. (ТАСС).

ХИТОЙ ХАЛҚИ НОРОЗИЛИК БИЛДИРМОҚДА

ПЕКИН. Америка империализмининг Доминикана Республикасидаги қуролли интервенциясига қарши норозилик билдириш мақсадида бу ерда кўп минг кишилик намойиши бўлиб ўтди.

ЮГОСЛАВИЯ ҲАРБИЙ КЕМАЛАРИ ОТРЯДИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИГА ДОИР

Ўзаро келишувга мувофиқ, «Галеб» машқ кемаси ҳамда «Котор» ва «Пула» эскадра миноносларидан иборат составдаги Югославия ҳарбий кемалари отряди дўстона жавоб визити билан 17 майдан 27 майгача Севастополь ва Одесса портларида бўлади. Ҳарбий кемалар отряди Югославия Адриатик флоти қўмондони вице-адмирал Л. Трут байроғи остида келади.

(ТАСС).

СУРИЯ ГФР БИЛАН ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАРИНИ УЗДИ

ПАРИЖ, (ТАСС). Сурия ташқи ишлар министрлиги Сурия Араб Республикасининг ҳукумати 13 майдан эътиборан Германия Федератив Республикаси билан дипломатик муносабатларни узишга қарор берганлигини эълон қилди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Дамашқдан юборган хабарида ана шундай дейилади. Сурия ташқи ишлар министрлиги эълон қилган баёнотда Ғарбий Германия Исроил билан дипломатик муносабат ўрнатишга қарор қилганлиги сабабли, Ғарбий Германия билан муносабатларни узишга қарор берилди, дейилади.

ИОРДАНИЯ ГФР БИЛАН ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИНИ УЗАДИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабар беришича, Иорданиянинг расмий вакили министрлар кабинетининг тўрт соат давом этган мажлисидан кейин қуйидагиларни маълум қилган: Иордания ҳукумати Германия Федератив Республикаси билан дипломатия муносабатларини узиш тўғрисида қарор қабул қилди.

СУРИЯ-ИСРОИЛ ЧЕГАРАСИДА МОЖАРО

ДАМАШҚ, 14 май. (ТАСС). Сурия ҳарбий қўмондонлигининг вакили қуйидагиларни айтди: Исроил артиллерияси ва танклари кеча Сурия территориясини ўққа тутдилар. Иордан дарёси бўйлаб ирригация иншоотлари қурилишидаги марказий участка ярим соат мобайнида тўпга тутилди. Ўққа тутиш натижасида суриялик бир ишчи ярадор бўлди, бир бино ёниб кетди ва бульдозер шикастланди. Сурияннинг чегара бўлинмалари, деди қўмондонлик вакили, Исроил тўпларининг ўқига жавоб қайтармадилар.

Сурия томони Исроил устидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Сурия-Исроил чегарасида яраш битимига риоя қилинишини кузатиб турувчи аралаш комиссиясига шикоят топширди ва чегарадаги ана шу можарони текширишни илтимос қилди. Бу тўғрида Бирлашган Араб ҳарбий қўмондонлигига ҳам маълум қилинди.

Бу — кейинги бир неча ҳафта ичида Сурия-Исроил чегарасида ҳукм сурган осойишталикдан кейинги биринчи можародир. Маҳаллий кузатувчилар кеча кечқурун Бонн билан Тель-Авив ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлиги расмий суратда эълон қилиниши биланоқ Сурия территорияси ўққа тутилганлигини таъкидламоқдалар.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН ГФР ЎРТАСИДАГИ ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР УЗИЛДИ

ҚОҲИРА, (ТАСС). Бонн ҳукумати Исроил билан дипломатик муносабатлар ўрнатганлигига жавобан, Бирлашган Араб Республикаси Германия Федератив Республикаси билан дипломатик муносабатларини узди.

ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАР УЗИЛДИ

Яман Араб Республикаси Германия Федератив Республикаси билан дипломатия муносабатларини узди. МЕН агентлигининг хабар беришича, министрлар кабинетининг мажлисида шу тўғрида қарор қабул қилинган. Бонн ҳукуматининг Исроилни таниганлиги ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дипломатик муносабатларнинг узилишига сабаб бўлди.

Жазоир ташқи ишлар министрлигининг вакили ҳам Жазоир Ғарбий Германия билан дипломатия муносабатларини узишга қарор берганлигини хабар қилди.

Қувайт радиоси Қувайт ташқи ишлар министрлигининг Германия Федератив Республикаси билан муносабатларни узиш тўғрисидаги баёнотини эшиттирди. Баёнотда таъкидлаб ўтилишича, кейинги вақтларда Бонннинг араб мамлакатларига нисбатан душманлик ҳаракатлари кучайиб кетганлиги муносабати билан ана шу қарор қабул қилинди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● Каннда XVIII халқаро кинофестивали очилди. Кинофестивалда 25 мамлакат, шу жумладан СССР, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия, Югославия, Хитой Халқ Республикаси қатнашмоқда. Совет кинематографияси «Бор экан-да, йўқ экан, бир чолу кампир бўлган экан» (Мосфильм), «Тўрғай» (Ленфильм) ва «Ваъдага вафосизлик» (Арменфильм) фильмларини кўрсатади.

● Игорь Моисеев раҳбарлигидаги СССР халқ рақс ансамблининг Канададаги концерт заллари бўйлаб қилаётган гастроль сафари ниҳоятда катта муваффақият билан ўтмоқда. Ансамбль АҚШда томошалар кўрсатгандан кейин, шу ҳафта Торонтода ўз гастролларини бошлади. Шаҳардаги энг йирик усти ёпиқ стадион—«Мэпл Лиф Гардэн» ансамбль концертлари учун бериб қўйилди. Аммо 6 минг томошабин сиғадиган шу стадион ҳам жуда торлик қилиб қолди. Бир неча соат ичида ансамблнинг ҳамма концертларига билет сотиб бўлинди. Торонтодаги дастлабки концерт тўғрисида газеталарда босилган ҳисоботлар бошдан оёқ мақтовлардан иборат бўлди.

● Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалабанинг 20 йиллиги муносабати билан СССРнинг Сенегал Республикасидаги элчиси В. И. Ерофеев «Тириклар ва ўликлар» фильмини кўрикдан ўтказди. Кўрикда ҳукумат аъзолари, Сенегал армияси бош штабининг бошлиғи, олий мартабали офицерлар, маданият ва савдо-саноат доираларининг намояндалари, дипломатик вакиллар, журналистлар ҳозир бўлишди.

● Ўтказилган рўйхатга кўра, Қувайт аҳолиси 468 минг кишидан иборат.

● Кения ҳукумати яқинда Жанубий Родезияда ўтказилган сайловларни ҳақиқий, деб тан олмади. Бу сайловда мамлакат аҳолисининг арзимаган озчилик қисмини ташкил қилувчи оқ танли сайловчиларгина қатнашган эди.

● Жанубий Корея радиосининг хабар беришича, Пусанда «Пусан Ильбо» газетасининг икки ходими машъум «антикоммунистик қонун»ни бузишда айбланиб, қамоққа олинган. Радионинг айтишича, «Пусан Ильбо» газетаси ана шу ходимларнинг ташаббуси билан австралиялик прогрессив журналист Бэрчеттнинг Жанубий Вьетнамдаги аҳвол тўғрисида ёзган очеркларини босиб чиқарган.

● Сўнгги тўрт куннинг ўзида 102 киши Ғарбий Германия ва Ғарбий Берлиндан Германия Демократик Республикасига ўтган ва ўзларига ГДРда доимий яшаш ҳуқуқи берилишини сўраб, республика ҳукумат маъмурларига мурожаат қилган. 1961 йилдан бери ГДРга ҳаммаси бўлиб 80 мингдан кўпроқ киши кўчиб ўтган.

● Дунай дарёсининг суви хатарли даражада кўпайиб кетди. Қуйи Австрия вилоятида далаларни сув босди, бир қанча қишлоқларнинг аҳолиси бошқа жойларга кўчирилмоқда. Австрияда бир неча кундан бери ёғаётган жала катта сув тошқинига сабаб бўлди. Мамлакат қишлоқ хўжалиги 240 миллион шиллинг зиён кўрди. Сув тошқини оқибатларини тугатиш учун Австрия армиясининг бўлинмалари ва ўт ўчирувчилар ишга солинмоқда.

● АҚШнинг йирик монополиялари ва банклари Ғарбий Германия экономикасига суқилиб кириб олишни кучайтирмоқда. Газеталарнинг хабар беришича, «Германия-Америка палатаси»нинг раиси Шеплер 1964 йил охирида Америка фирмаларининг ГФРга солган капитал маблағлари миқдори тахминан 2,3 миллиард доллар бўлганлигини айтган. У ҳозирги вақтда ГФРда 1.100 га яқин Америка фирмаси иш кўраётганлигини шу фирмаларнинг обороти йилига 3 миллиард марка бўлаётганлигини таъкидлаб ўтган.

(ТАСС).

ПИЛЛАМИЗ — ТИЛЛАМИЗ

Биз пиллачимиз, шу касбни севамиз. Маълумки, пилла қурти боқиш мавсумий иш. Узоғи билан бир ойда давлатга ҳосил топширилади. Тезкорлик билан қурт боққан кишилар эса 22—23 иш кунида хирмон кўтарадилар.

Пилла хўжаликка жуда катта фойда келтиради, ўзимиз ҳам манфаат кўрамиз. Биз буни ўз тажрибамизда кўриб, ишонч ҳосил қилганмиз. Ўтган йили совхозимиз она-Ватанга пландаги 13 тонна ўрнига 15,5 тонна пилла етказиб берди.

Бу йилги мажбуриятимиз ҳам чакки эмас, 270 қути ипак қурти боқмоқдамиз. Ҳар қутисидан совхоз бўйича 57 килограммдан пилла етиштирилиши, ёки план бўйича давлатга 14,5 тонна пилла сотилиши керак. Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, ялпи ҳосилни ўтган йилдагидан оширишга аҳд қилдик. Бизлар бошчилик қилаётган звенолар бўйича эса ҳар қутисидан 100 килограммдан пилла оламиз!

Ҳозир бутун куч-ғайратимизни, зиммага олинган юксак мажбуриятни бажаришга сафарбар этмоқдамиз. Шу кунларда ипак қуртининг ўсиши яхши. Энди гап дастлабки эришилган муваффақиятни мустаҳкамлашдан иборат. Бунинг учун нималар қилиш керак? Биз шу ҳақда фикр юритмоқчимиз.

Маълумки, ипак қурти катта ёшга кирган сари каттароқ жой талаб қилади. Ҳозир у уч-тўрт ёшга кирди. Сўкчак етарли. Лекин саноқли кунлардан кейин, қурт катта даҳага кирганда сўкчак торлик қилиб қолиши мумкин. Шунинг учун ҳозирданоқ тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Пиллани ҳар дона ипак қурти беради. Шундай бўлгач, уни кўз қорачиғидек асраш ва парваришлаш ҳар бир кишининг муқаддас бурчи. Ипак қуртига турли ҳашарот, қурт-қумурсқалар айниқса ўч бўлади. Пиллакор салгина бепарволик қилса, ўз парваришидаги қуртларнинг бир кисмидан ажраб қолиши мумкин. Биз бунга йўл қўймаймиз. Қуртларни паррандалардан ҳам эҳтиёт қиламиз.

Қуртга ҳар куни камида беш-олти марта барг соламиз. Баргини қурт еб бўлган ғона ҳар уч-тўрт кунда олиниб, сўкчак енгиллатиб турилади. Ана шу ғона олиш вақтида, айниқса ҳушёр бўлиш зарур. Токи бирор дона ҳам қурт сўкчак остига тушиб заҳаланмасин, новда билан қўшиб ташқарига чиқариб ташланмасин.

Баргдан фойдаланишдан жуда қаттиқ тартиб ва назорат ўрнатишимиз лозим. Ҳар йили барг қидириб шаҳарма-шаҳар кезилади, ишчи посёлкаларига борилади. Ваҳоланки, хўжаликнинг ўзидаги баргдан ишнинг кўзини билиб, маълум мақсадни кўзлаб фойдаланилса, ўз эҳтиёжини тўла қоплайди ва ҳатто ортиб хам қолади. Баргдан фойдаланишда қандай камчиликларга йўл қўйиляпти? Баъзи хўжаликларда ҳар ким тўғри келган жойдан барг кесиб кетаверади. Баргдан фойдаланишда пиллакорларимизда ҳам қисман айб бор. Қуртлар ёшлигида пастки бачки шохлардаги барг билан боқилиши керак. Айрим пиллакорлар эса бунга риоя қилмайди.

Бизнингча, тутзорлар ва тутчилик плантацияларини пиллачилик звеноларига доимий қилиб бириктиб қўйиш керак. Мавсум бошланиши билан ўзи парваришлаган тут дарахтининг баргидан ўзи фойдалансин. Баргни тежаб-терғаб сарфлаган, оз барг билан кўп қурт боқиб, юқори ҳосил олган пиллакорлар меҳнатига яраша рағбатлантирилиши керак.

Биз ипак қуртини фақат янги кесилган барг билан боқамиз. Ҳар куни тонг саҳарда ва кечки салқинда барг тайёрлаймиз. Янги тайёрланган баргни қурт зўр иштаҳа билан ейди, нушхуд чиқармайди. Баъзи пиллакорлар икки-уч кунга етадиган барг жамғариб олади. Уни салқин жойларга уйиб, сўлиб қолмаслиги учун устини ўраб қўяди. Бу мақсадга мувофиқ эмас. Чунки барг икки-уч кун бир жойда сақланса димиқиб қолади, уни қурт яхши емайди.

Пиллачилик звенолари орасида мусобақани кенг йўлга қўйиш керак. Масалан, яқинда ўзаро текшириш ўтказганимизда айрим звеноларда қуртга кечаси барг берилмагани ёки кам барг берилгани, қуртхона озода сақланмаётгани, ҳаво тез-тез алмаштириб турилмагани аниқланди. Масала совхоз дирекцияси ва партия комитети муҳокамасига қўйилиб, камчилик дарҳол бартараф этилди.

Пилла қурти парвариши қишлоқ хўжалик экинлари парвариши билан бир вақтга тўғри келади. Бундан чўчимаслик керак. Пиллакорларимиз бир ойгина қийинчиликни гарданга олсалар ҳамма иш муваффақиятли ҳал бўлиб кетади.

Биз бу йил совхозимиз бўйича пилладан камида 50 минг сўм даромад олинишини таъминлаймиз. Бу партия Марказий Комитети март Пленуми қарорларига бизнинг амалий жавобимиз бўлади.

Замира ИЛҲОМОВА,
Жаннат ТУРСУНОВА,
Ҳури ОРЗИЕВА,
Умри ТУРҒУНБОЕВА,
Ойша ЗОКИРОВА,
Калинин районидаги «Назарбек» совхози пиллачилик звеноларининг бошлиқлари.

ФОТОЛАВҲАЛАР

ЧОРВАЧИЛИК илмий-текшириш институтининг «Красний водопад» экспериментал базасида меҳнат қилаётган машҳур сут соғувчи, республика Олий Советининг депутати Анастасия Чудная бу йил ҳар қачонгидан ҳам яхши натижаларга эришаяпти. Унинг бир ўзи механизмлар ёрдами билан бир йўла 159 бош сигирни соғиб олишга улгураяпти. Ҳар куни икки тоннадан ортиқ сермой сут соғиб олаяпти. Унинг ҳозиргача соққан сути 200 тоннадан ошиб кетди. Анастасия Ивановна сут соғувчи кадрлар тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор беради. Унинг ҳузурига Орджоникидзе районидаги 26-мактабнинг юқори синф ўқувчилари тез-тез келиб, тажрибасини ўрганишади. Фотомухбир А. Тўраев олган чапдаги суратда А. Чудная (чапда) мактаб ўқувчилари билан суҳбатлашмоқда.

* * *

ШУ кунларда Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз пиллачилари ипак қуртларини намунали боқаяптилар. Деярли ҳамма пиллачилик звеноларига қарашли ипак қуртлари соғлом ўсмоқда. Айниқса, 1-бригаданинг биринчи звеноси аъзолари ипак қуртларини агротехника қоидалари асосида намунали парвариш қилишда бошқаларга ўрнак кўрсатишмоқда. Суратда Шаҳноз Олимова қуртларга барг солмоқда.

КРАСНИЦКИЙ ТЕРМА КОМАНДА СОСТАВИДА

23 майда СССР футбол терма командаси жаҳон чемпионатининг биринчи саралаш матчини Греция командаси билан ўтказади. Ана шу учрашув муносабати билан кеча СССР футбол федерацияси Халқаро футбол федерацияси (ФИФА)га матчда қатнашадиган ўйинчилар рўйхатини юборди. Терма команда составига қуйидаги футболчилар кирди: дарвозабонлар — Яшин, Банников, Баужа, Кавазашвили, ҳимоячилар — Пономарев, Дикарев, Шестернев, Рябов, Данилов ва Сараев, ярим ҳимоячилар — Воронин, Сичинава, Логофет, Сабо, ҳужумчилар — Метревели, Казаков, Иванов, Баркая, Красницкий, Месхи, Хусаинов ва Матвеев.

Эртага эса терма командамиз Австрия терма командаси билан контроль учрашув ўтказади. Шу куни ўн йилдан бери СССР терма командасига узлуксиз капитанлик қилиб келаётган Игорь Нетто («Спартак») сўнгги марта майдонга чиқади. Матчдан кейин эса тантанали вазиятда капитанликни шогирдига топширади.

САЙРГОҲЛАР

Пойтахтимизда нима кўп боғ-роғлар-у, сўлим хиёбонлар. Улар шу кунларда ўзгача файз, ўзгача латофат касб этган. Кафтдек текис йўлкалар четларида барқ уриб очилаётган гуллар чамани, серсоя дарахтлар шохларида куйлаётган қушлар навоси, майин шаббадада қирғоқ ўпаётган зилол сув тўлқини — ҳамма-ҳаммаси киши қалбини бир олам завқ ва шавққа тўлдиради. Ленин комсомоли, Пушкин, Тельман номли ва «Победа» парклари ҳамшаҳарларга муштоқ. Ишдан, ўқишдан сўнг бу ерларга келиб кўлда сайр этсангиз, аттракционларни томоша қилсангиз руҳингиз енгил тортади, хордиғингиз чиқади.

«Победа» парки маъмурияти бу йилги ёзги мавсумда кишиларга яна ҳам яхшироқ маданий хизмат кўрсатиш мақсадида бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширди. Чўмилиш жойининг кўриниши анча яхшиланди. Янги аттракционлар бунёд этилди. Кўлда сайр қилувчилар энди қайиқ пойлаб навбат кутишмайди. Янги келтирилган ўнлаб қайиқлар истаган пайтингизда хизматингизда бўлади. Ўқув зали ва кинотеатрда ҳам ўринлар бу йил анча кенгайган. Парк территориясида «Отдых» ошхонаси пайдо бўлди.

Меҳнат отпускам яна ҳам кўнгилли ва мароқли ўтсин десангиз республикамиз дам олиш уйлари ва санаторийларига марҳамат қилинг. Денгиз сатҳидан 1137 метр баландликда жойлашган Оқтош санаторийси бу йил юзлаб, минглаб меҳнаткашларнинг оромгоҳ жойи бўлади. Бу ернинг соф ҳавоси ва соя-салқин хиёбонлари марказий курортларникидан қолишмайди. Бошқа дам олиш уйларида ҳам бу йил ёз мавсумига яхши тайёргарлик кўрилган. Уларда республикамизнинг 91 минг меҳнаткаши дам олади.

Суратларда: 1. «Победа» паркида кишилар чўмилиб дам олишаяпти. 2. Ленин комсомоли кўлига оқшом чўкди. 3. Оқтош санаторийсида.

Р. ШАМСУТДИНОВ фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚАҲРАМОН УЧУВЧИ БИЛАН УЧРАШУВ

Отставкадаги генерал-майор М. В. Водопьянов «Билим» жамиятининг таклифига мувофиқ Тошкентда меҳмон бўлиб турибди. М. В. Водопьянов — «Челюскин» пароходи экипажини қутқазишда қатнашганлиги учун юксак унвонга сазовор бўлган дастлабки етти Совет Иттифоқи Қаҳрамонидан биридир.

Октябрь Революцияси номидаги тепловоз-вагон ремонти заводида Михаил Васильевични илиқ кутиб олдилар. Кенг клубга биринчи ва иккинчи сменада ишлайдиган ишчилар тўпланишди. Улар совет авиацияси ветеранининг унутилмас Челюскин эпопеяси тўғрисидаги ва Шимолий қутбга учишлар тўғрисидаги ҳикоясини, Улуғ ватан уруши йилларида М. В. Водопьянов қўмондонлигидаги оғир бомбардимончи самолётлар дивизияси немисларнинг орқа томонидаги обектларга, душманнинг қўшинлари тўпланган жойларга, Берлинга жуда қаттиқ зарбалар берганлиги тўғрисидаги ёрқин ҳикоясини зўр эътибор билан тингладилар. Ўнлаб китоб ёзган қаҳрамон учувчи ўзининг ижодий режаларини гапириб берди.

Михаил Васильевич тўқимачилик комбинати, «Узбексельмаш» заводи, 1-пойафзал фабрикаси ишчилари, маҳаллий гарнизон жангчилари билан самимий суҳбатлар ўтказди. Пионерларнинг умумшаҳар слёти қатнашчилари, Чилонзордаги 168-мактаб ўқувчилари М. В. Водопьянов ҳикоясини эътибор билан тингладилар.

М. В. Водопьянов Самарқанд, Андижон, Фарғонада ҳам бўлади. Сўнгра Ўзбекистон пойтахтига қайтиб келиб, май ойининг охиригача бу ерда меҳмон бўлиб туради.

(ЎзТАГ).

САНЪАТИМИЗ ФАХРИ

Республикамиз жамоатчилиги миллий санъатимизнинг асосчиларидан бири талантли кинорежиссёр Наби Ғаниев туғилган куннинг 60 йиллигини нишонламоқда. Совет кинематографиясининг бу йирик намояндаси ўзининг сермазмун ҳаётини, маҳсулдор ижодини ўзбек киносининг тараққиётига бағишлади. Ғаниев чорак аср давомида мураккаб кино санъатининг сирларини ўрганди, унинг имкониятларидан кенг фойдаланишга интилиб, ажойиб ижодий самараларга эришди.

Уз ижодини актёр сифатида бошлаган Ғаниев тезда кинематографик таланти, ғайратли меҳнати туфайли консультант, режиссёр ассистенти, кейинроқ эса моҳир сценарист ва режиссёр-постановкачи бўлиб етишди.

Ғаниев ўз ижодини замонавий, актуал темаларда асарлар яратиш билан бошлади. У ўзининг «Юксалиш» (1931), «Рамазон» (1932), «Йигит» (1935) каби дастлабки фильмларида шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг кундалик ҳаёти, янги турмуш, янги ҳаёт учун олиб борилаётган курашини акс эттирди. Наби Ғаниев ижоди, айниқса, кинематографиянинг овозли даврида самарали бўлди.

Улуғ Ватан уруши йиллари Тошкентга, Москва, Ленинград, Одесса, Киев киностудияларининг тажрибали режиссёрлари, операторлари, артистлари эвакуация қилинган бир пайт. Москвалик кинорежиссёр, «рус кинематографиясининг отаси» Яков Протазанов ўзбек кино ходимлари билан ижодий ҳамкорликда меҳнат қилди: у миллий кино санъатимиз асосчиларидан бири Наби Ғаниев билан «Насриддин Бухорода» фильмининг драматургияси, режиссураси устида бир неча ой мобайнида ғайрат билан ишлади. Ана шу ижодий ҳамкорлик самараси, миллионларча томошабинларга маълум бўлган «Насриддин Бухорода» фильми мамлакатимиз ва чет эл кино экранларида шу кунгача муваффақият билан намойиш қилиниб келинаяпти.

Миллий санъатимизни тобора тараққий эттириш учун куч-қувватини аямаган Ғаниев ўз фильмларига янги мавзулар қидирди. У қисқа метражли жанговар фильмлар ишлаб чиқаришдан ташқари тўла метражли бадиий фильмлар устида ишлашга ҳам имкониятлар излади. Уни Улуғ Ватан уруши йилларида шарқ халқлари фольклорининг қаҳрамонлари — Тоҳир ва Зуҳранинг пок севгиси, букилмас иродаси қизиқтиргани бежиз эмас. Ўзбек режиссёри икки афсонавий қаҳрамоннинг чин дўстлиги, олижаноб инсоний фазилатларининг ёрқин образини экранга олиб чиқди. Юксак гуманистик ғоялар билан суғорилган, неча асрлар давомида меҳнаткаш халқнинг орзу-умидларини, қора кучларга бўлган чексиз нафратини акс эттирувчи афсона асосида яратилган бу фильм ҳали ҳам томошабинни ҳаяжонга солади. «Тоҳир ва Зуҳра» фильмининг авторлари ўз олижаноб мақсадларини амалга оширар эканлар, уруш қийинчиликларини мардларча енгдилар ва ўз бадиий асарларининг савиясини пасайтирмадилар.

Фильм ғоясининг равонлиги, формасининг ихчамлиги билан ажралиб туради. Наби Ғаниев ижодий биографиясида алоҳида ўрин эгаллаган «Тоҳир ва Зуҳра» фильмининг энг муҳим ютуқларидан бири шундаки, асарнинг ғояси миллий формада тўлақонли акс эттирилган.

Режиссёр фильм устида ишлаш учун моҳир санъаткор — оператор Д. Демуцкий ва рассом В. Еремянни таклиф этди. Бу икки санъат устаси режиссёр танлаган артистлар билан ишлаб, асар моҳиятини очишга ёрдам берадиган маънодор воситалар ижод қилдилар; мизансценаларни қуришда постановкачига, актёрларга катта ёрдам бердилар.

Ғаниев Я. Протазанов билан «Насриддин Бухорода» фильми устида ишлаш пайтида фольклор материаллари билан чуқур танишди. Ана шу даврдан бошлаб фольклор Ғаниев ижодининг фундаментал асоси бўлиб қолди. У урушдан кейинги йилларда рус режиссёри билан бошлаб қўйган ишини давом эттиришга — Насриддин ҳақидаги фильмнинг иккинчи сериясини яратишга киришди.

Наби Ғаниев ўзининг сўнгги фильмини («Фарғона қизи» — 1948) пахта далалари қаҳрамонларига бағишлади. Қишлоқ хўжалигини механизациялашда ёшлар, ўзбек хотин-қизларининг катта ролини кўрсатувчи бу фильм урушдан кейинги йилларда актуал темаларни ёритувчи дастлабки киноасар сифатида диққатга сазовордир.

Наби Ғаниев ижодий ғайратга, янги режаларга тўла вақтда вафот этди. Лекин унинг талантли фильмлари жаҳон экранларидан тушмаяпти. Уста санъаткор тарбиялаган режиссёрлар, артистлар ўз устозлари бошлаб берган ишни давом эттирмоқдалар.

Ҳамидулла АКБАРОВ.

ФАРЗАНД НОҚОБИЛ БЎЛСА...

БОЛА ТАРБИЯСИ — ЖАМОАТЧИЛИК ИШИ

Фарзанд оила қувончи. Хонадонда ўғилми, қизми туғилдими, бутун оила аъзолари, қому-қариндош, қўни-қўшни, қўйингчи ҳамма-ҳамма қувонади. Фарзанд кўрган оначи: «Азаматим, бахтим, қувончим» каби дил сўзлари билан эркалайди фарзандини. Ҳа, ҳар бир ота-она болам хонадонимга саодат олиб келади, эзгу ниятларимни рўёбга чиқаради деган катта умид билан яшайди. Ана шу ниятга етганлар жуда-жуда кўп. Аммо аҳён-аҳёнда қулоққа хунук эшитиладиган «кўрнамак фарзанд», «безори» сингари сўзлар киши дилини ранжитар экан.

Яқинда бир юрист дўстим билан учрашиб қолган эдим. Унинг ҳаёли паришон, нимадандир диққат эди. Сабабини суриштирдим. Сўзлаб берди.

— Бу ҳодиса шу йилнинг 5 март куни кечаси рўй берганди. Ишчи Пўлат Раҳмонбеков тунги сменадан уйига велосипедда қайтаётган эди. Худди Қорасарой кўчасидан ўтаётганида икки ўспирин унинг йўлини тўсган. Йўловчи велосипеддан тушиши билан елкасига гурс этиб оғир нарса келиб урилган. У ўзини ўнглаб олмасдан йўлтўсарлар Раҳмонбековнинг велосипедини тортиб олиб, қўлидаги соатига ҳам чанг солишади. Жиноятчилар эртасига қўлга тушди. Иккиси ҳам ёш. Бундай пайтда юристлар учун жуда оғир вазият туғилади. Жиноятнигина эмас, жиноятчининг шу йўлга кириш сабабларини ҳам синчиклаб ўрганиш керак бўлади. Мен ҳар иккала ўспириннинг оилавий аҳволи, ўқиши, иш жойи билан танишиб чиқдим. Уларнинг бири — 17 ёшга қадам қўйган Абдумавлон Нишонов, иккинчиси 20 ёшли Галиулла Рафиқов, Галиулла Қашқадарё областидаги Ғузор район маиший комбинатида ишлар экан. Тошкентга ота-онасини кўргани келганида жиноят устида қўлга тушибди. Абдумавлончи? 10-ишчи-ёшлар мактабининг охирги синф ўқувчиси.

Ҳамсуҳбатимиз шу ерга келганда чуқур уҳ тортиб қўйди.

— Хўш, ота-оналари-чи? Шунга қизиқдик. Масаланинг бу нозик томони ҳар биримизни қаттиқ ҳаяжонлантирган эди. Ахир не-не умидлар билан ўстирган фарзанд туфайли шунчалик азият чеккан ота-онанинг аҳволини кўз ўнгингизга келтириб кўринг-а...

— Жиноятчининг иккаласи ҳам бир маҳаллада — Ҳамза кўчасида туради. Кекса ота-оналари фарзандларининг эгри йўлга кириб кетганидан изтироб чекишаяпти. Уларнинг руҳан эзилишидан афсусланасан киши.

На чора. Ҳар қандай жиноятчи ҳам ўзига яраша жазо олади. Лекин шуниси муҳимки, жиноятчилар ҳали жуда ёш. Уларнинг жиноят йўлига киришига нима мажбур этди? Етишмовчиликми? Йўқ, аксинча. Ҳар икки жиноятчининг ота-онаси ўзига тўқ кишилар. Ҳамма иллат шундаки, улар болаларини ёшликдан тергамадилар, эркалатиб, арзанда қилиб қўйдилар. Бир сўм деса икки сўм пул бердилар. Ёлғон гапирса, ёки бирон ножўя ҳаракат қилса, танбеҳ бериш ўрнига ҳали ёшда, ақли кириб қолар, деб талтайтирдилар. Натижада бу болаларда меҳнатга муҳаббат, катталарга ҳурмат ҳислари ўрнига эгоистик хислатлар шаклланa борди. Оқибатда бу хислатлар уларни жиноят йўлига етаклади. Болалар тўқликка-шўхлик қилдилар.

Ҳамроҳим бу сўзларни афсус билан сўзларди. Суҳбат билан бўлиб, юристнинг кабинетига етиб келганимизни ҳам сезмай қолибмиз.

— Инсон яхшилик, мазмунли ҳаёт кўриш учун туғилади-ку! Лекин, мана бу зумрашаларни кўринг. — дўстим стол тортмасидан уч-тўрт «шахсий иш» папкасини олиб қўйди.

Рўпарамда мўйловлари энди сабза уриб келаётган навқирон йигитчаларнинг кичик ҳажмдаги сурати турибди. Уларга қарайман-у:

— Наҳотки шу болалар безорилик қилишган бўлса? — сўрайман.

— Минг афсуски шундай. Мана, буниси Рихсибой Каримов. 31-кечки ишчи-ёшлар мактабининг ўқувчиси, бу эса Қобил Раҳимов — 15 ёшда, ҳеч қаерда ўқимайди. — Юрист яна бир жиноий иш варағини очиб, Акбар исмли 17 ёшли ўспириннинг суратини кўрсатди.

Акбар Рўзибоев ҳам 31-кечки ишчи-ёшлар мактабида ўқийди, ҳеч қаерда ишламайди. Мана буниси 16 яшар, Мирвали Муҳамедов. У 75-мактаб ўқувчиси. Буларнинг ҳаммаси майда-чуйда ўғирлик қилиб қўлга тушган болалар. Юрист папкаларни жойига солиб қўятуриб:

— Буларни вақтида олдини олдик. Бола ёшлигидан ростгўй, ҳалолқўллик, меҳнатсевар қилиб тарбияланса, бундай ҳодисалар рўй бермайди.

У бу сўзларни бир менга эмас, бутун ота-она, жамоатчиликка қараб гапиргандай куюниб айтди. Тўғрида, ёшларни нотўғри йўлга кириб кетишига ота-она, маҳалла жамоатчилиги, қўни-қўшнилар, қариндош-уруғлар ҳам айбдор. Биз кўпинча палончининг ўғли ножўя иш қилибди, деймиз-ку, лекин ўша йигитчани чақириб олиб, кўпчилик олдида уялтирмаймиз. Мана, юқорида номи келтирилган Рихсибойнинг акаси Турсунбой Каримов Янгийўлдаги вино заводида ишлайди. Акбаржоннинг акаси Карим Холматов бўлса «Ўзбекфильм» киностудиясида постановкачи-режиссёр бўлиб ишлайди. Бу иккала оға ҳам ўз иниларининг тарбияси билан шуғулланишмаган.

Фарзандларимиз тарбияси ҳақида гапирганда унинг иш жойи, мактаб педагоглар коллективининг роли тўғрисида гапирмай бўладими?

Қобил Раҳимов бундан икки йил аввал Октябрь районидаги 4-мактабда ўқир экан. У ўқишни ташлаб кетгандан бери ҳеч қаерда ишламай юрибди. Мактаб педагоглари унинг ҳаёти билан қизиқишмаган.

Рихсибой Каримов сувоқчи бўлиб ишлайдиган корхона коллективи ҳам, у ўқийдиган 31-кечки ишчи-ёшлар мактаби ўқитувчилари ҳам унинг хатти-ҳаракатига эътибор бермаганлар. Агарда мактаб коллективи унинг ўқишга келмаётгани сабабларини текшириб, у билан тез-тез суҳбатда бўлиб турсиша, Рихсибой жиноят йўлига кириб кетмас эди.

Айрим кечки ишчи-ёшлар мактабининг педагоглари ёшларга билим берадилар-у, таълим бериш масаласига бефарқ қарайдилар. Масалан, юқорида айтганимиз Акбар Рўзибоевни олайлик, ахир у 31-кечки ишчи-ёшлар мактабида ўқийди-ку, унинг ишлаш, ишламаслиги, юриш туриши билан наҳотки мактаб коллективи, комсомол ташкилоти қизиқмаса. Қўлларида билим ва таълим олаётган йигит-қизнинг тақдирига бефарқ қарашса!

Жиноят йўлига кириб кетган ана шу ёшлар билан бир кўчада яшовчи Чиғатой, Октябрь, Фрунзе номидаги маҳалла активлари ҳам атрофларида бўлаётган воқеаларга эътибор беришмаган. Эндигина ҳаёт йўлига кириб келаётган ёшларнинг тақдири уларни қизиқтирмаган.

Болалар — келажагимиз. Улар тарбиясига, камолотига бефарқ қараб бўлмайди. Замонамизга муносиб юксак онгли ва меҳнатсевар, ҳалол ва ростгўй фарзандларни вояга етказиш, улар хулқ-атворидаги нуқсонларни йўқотиш, нотўғри йўлларга кириб кетишдан сақлаш ота-онанинг, мактаб коллективи ва бутун жамоатчиликнинг шарафли бурчидир.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

КИЧКИНТОЙЛАР УЙИ

Алим ака ишдан қайтиб чой ичиб ўтирар экан хотинига:

— Эссизгина завкомдан янги спектаклга билет тарқатишувди, олмадим-да, — деди.

— Олаверсангиз бўларди, нега олмадингиз, — аразлаган оҳангда гапирди Мунаввархон.

Алим ака ҳовлида ўйнаб юрган кичик Жўрага ишора қилиб: «ўғилчани нима қиламиз» дегандай қараб қўйди.

— Ия, ҳали хабарингиз йўқми. Савдо маркази яқинида кичкинтойлар уйи ташкил этилган. Кеч соат 4 дан 11 гача ишлайди. Боя магазиндан қайтаётиб кириб кўрдим. Уйинчоқларни айтмайсизми. Қўғирчоқдан тортиб болалар автомашинасигача бор. Тарбиячи аёл болаларни назорат қилиб туради.

— Қандай қулай экан-а, — деди севиниб Алим ака. — Ҳар шанба театрга, кинога билет олиб келганим бўлсин!

Тошкент шаҳар «Шарқ» маиший хизмат кўрсатиш комбинати Чилонзорнинг марказида ташкил этган болалар уйи меҳнаткашларнинг маданий дам олишлари, кечки пайтлари гўзал шаҳримизнинг кўнгилочар боғларида, кинотеатрларида бемалол дам олишлари учун хизмат қилаяпти. Бу ғамхўрликдан аҳоли беҳад миннатдор.

— Яқин вақтлар ичида бошқа районларда ҳам ана шундай уйлар очамиз, — дейди комбинат директори Валериан Васильевич Очнев.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Игна-уста** (болалар учун), 18.25 — **Телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 18.40 — **Ойнадан ўпкалама,** 19.20 — **Телевизион янгиликлар.**

Рус тилида: 19.35 — **Концерт,** 20.05 — **Остонангда** (бадиий фильм).

21.35 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.40 — **Композитор Д. Соатқулов.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да премьера **Борис Годунов,** 16/V да кечқурун **Дон Жуан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да **Қутлуғ қон,** 16/V да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 16/V да **Гули сиёҳ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Лимонадли Жо — НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 12, кеч 6 ва 8 да).

Шайтонча — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11.40, кундуз 3.20, кеч 6-40 минут ва 10 да).

Ким миёв деди? (эрталаб соат 10 да), **Етти энага** (кундуз 4 да)— «МОСКВА».

Тикланган музика — «СПУТНИК» ((эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва кеч 7 да), «МОСКВА» (кундуз 2 ва кеч 10 да).

Бўрон — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 2, 4, кеч 6, 8 ва 9 яримда).

Вена қизлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Хайр, каптарлар — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 8 яримда бошланади)

Ганга ва Жамна (1 ва 2-серия)— «ПАХТАКОР».

Лимонадли Жо — «ФЕСТИВАЛЬ».

Янги Орлеан булбули — КАФАНОВ номли.

Темир ниқоб (1 ва 2-серия) — «ВАТАН».

Тўрғай — 1 МАЙ номли.

Ёмғирли якшанба — «УДАРНИК».

Чол билан кампир бўлган экан — ТЕЛЬМАН номли.

Улар шарқ томон боради (1 ва 2-серия) НАВОИЙ номли.

«Америка гўзали» — ПУШКИН номли.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
(ёзги бино)
15 майда

катта концерт

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Турсуной Жаъфарова, Соҳиб Хўжаев,** Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар **Тамара Назарова, Ҳамза Умаров,** солистлардан **Толибжон Бадинов, Шерали Пўлатов, Наима Исоқова, Марям Каримова, Ҳадя Юсупова, Анвар Рустамов, Гулсара Ёқубова, Адиба Мирзаева, Комилжон Исоқов, Сотволди Йўлдошев, Гулдош Отабоева** ва театрнинг солист ўйинчилари қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг
ойда бир марта ўзбек ва рус тилларида чиқадиган

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»
ва
«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»
ЖУРНАЛЛАРИГА
1965 йилнинг иккинчи ярми учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Обуна «Союзпечать» агентликлари ва бўлимларида, алоқа бўлимлари ва узелларида, шунингдек жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт.

Тошкент области территориясида ҳайвонларнинг қутуриш ва кишиларда гидрофабия касаллиги тарқалишининг олдини олиш ҳамда уни тугатиш тадбирлари тўғрисида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1960 йил 14 январда «СССР аҳолисиган медицина хизматини ва соғлиқни сақлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» деб чиқарган 58-сон қарорига мувофиқ, ҳайвонларда қутуриш ва кишиларда гидрофабия касаллигининг тарқалишига йўл қўймаслик учун Тошкент область ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Гражданларга, муассаса, колхоз ва совхозларга қарашли барча итлар (уларнинг ёши ва зотидан қатъи назар) шаҳар ветеринария-санитария станцияларида ва ҳайвон касалликларига қарши курашувчи район станцияларида 30 майгача клиник кўрикдан ўтказилсин, эмлансин (вакцинация қилинсин), рўйхатга олинсин ва паспортлаштирилсин.

2. Клиник кўрикда итларнинг юқумли ва тери касалликлари билан оғриши аниқланган тақдирда, улар эгалари қўлидан олиниб, йўқотилсин.

3. Ҳовлиларда текшириш ўтказганда рўйхатга олинмаган ва эмланмаган уй итлари топилса, эгалари қўлидан олиниб, йўқотилсин.

4. Кўчаларда қаровсиз юрган итлар дайди деб ҳисобланади. Улар йўқотиш учун ушлаб олинсин.

5. Камида ҳар 3 ойда бир марта милиция, ветеринария хизмати санитария назорати органлари иштирокида, кенг жамоатчиликни (маҳалла комиссиялари, маҳаллий Советлар депутатлари, пенсионерлар советлари, дружиначилар ва бошқаларни) жалб қилган ҳолда шу қарорнинг бажарилишини текшириш юзасидан рейдлар ўтказилсин.

6. Ит эгаларига қуйидагилар юклатилсин:

а) 1-моддада кўрсатилган муддатда итлар (рўйхатдан ўтказиш ва эмлаш учун) давлат ветеринария муассасаларига келтирилсин. Бундан буён итлар (бир ойликдан тортиб) сотиб олинган кунидан уч кун ичида рўйхатдан ўтказилиши ва эмланиши лозим;

б) итлар учун намордник (ит оғзига тутиладиган тўр), бўйин қайиши, чилвир ва занжир сотиб олинсин;

в) итлар фақат бойлаб қўйиб боқилсан, кўчага чиққанда эса калта чилвир ва намордникда олиб чиқилсин;

г) илгари ит тишлаган ҳайвонлар касал бўлиб қолса, дарҳол давлат ветеринария муассасаларига маълум қилинсин;

д) киши ва ҳайвонларни ит тишлаган ҳар бир ҳолда, уни текширтириш учун ветеринария муассасасига келтирилсин.

7. Районларнинг бош ветеринария врачларига ва ҳайвон касалликларига қарши курашувчи шаҳар станцияларининг мудирларига киши ёки ҳайвонни тишлаган итларни клиник текширишдан ўтказган ҳар бир ҳолда уларни дарҳол темир қафасга жойлаб, 10 кун давомида клиник кузатувдан ўтказиш вазифаси юклансин.

Қутуриш белгиси аниқланмаган тақдирда, бундай итлар 11-куни тегишли справка билан эгаларига қайтариб берилади.

8. Ҳамма гражданларга ва ташкилотларнинг раҳбарларига умум фойдаланадиган бино ва ҳовлиларда ит боқиш, шунингдек номер белгиси, рўйхат паспорти ва соғлиғи ҳақида ветеринария муассасасининг справкаси бўлмаган итларни бозорларда сотиш тақиқлансин.

9. Ветеринария хизмати ва санитария назорати органлари ҳайвонларда қутуриш ва кишиларда гидрофабия касаллигининг олдини олиш масаласи юзасидан аҳоли ўртасида оммавий-тушунтириш ишларини кучайтирсинлар.

10. Милиция органлари ит боқиш қоидаларининг гражданлар томонидан бажарилишига қаттиқ контроль ўрнатсинлар ҳамда қутуриш касаллигининг олдини олиш тадбирларини ўтказишда ветеринария ва медицина ходимларига ёрдам кўрсатсинлар.

11. Бу қарорнинг бажарилиши устидан назорат қилиш ветеринария хизмати, санитария назорати ва милиция органларига юклансин.

12. Шу қарор эълон қилинган кундан бошлаб 15 кундан кейин кучга киради ва Тошкент области территориясида икки йил давомида жорий бўлади.

Тошкент область ижроия комитетининг раиси
Э. ШАЙХОВ.

Тошкент область ижроия комитетининг секретари.
М. ЭГАМБЕРДИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши бўлими — 26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Р. 01941. Индекс — 64969. Нашр. № 1760.